

Došlo 18.9.2015

Toto rozhodnutie je právoplatné
dňom 21.09.2015

a vykonateľné
dňom 24.09.2015

Okresný súd Bratislava I
dňa 23.-09-2015

5Co/635/2014-553

IČS: 1112201520

OKRESNÝ SÚD BRATISLAVA I	
Došlo:	10-09-2015
o.....hod.....min.....krát	
.....príloh.....rubrik	

ROZSUDOK

V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Bratislave v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Juraja Považana a členov senátu JUDr. Janky Richterovej a JUDr. Milana Chalupku, v právnej veci navrhovateľa: **Ing. Andrej Babiš**, nar. 02.09.1954, bytom Františka Zemana 876, 252 43 Průhonice, okres Praha - západ, Česká republika, zast. JUDr. Vojtechom Agnerom, advokátom v Bratislave, Špitálska 10, a Mgr. Vladimírom Rumanom, advokátom v Bratislave, Špitálska 10, proti odporcovi: **Ústav pamäti národa**, so sídlom v Bratislave, Miletičova 19, IČO: 37 977 977, zast. SEMANČÍN POLÁČEK s.r.o., so sídlom v Bratislave, Vajnorská 100/A, o **ochranu osobnosti**, na odvolanie odporcu proti rozsudku Okresného súdu Bratislava I v Bratislave zo dňa 26. júna 2014 č.k.16C/9/2012-440, pomerom hlasov 3:0 takto

rozhodol:

Odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa **potvrdzuje**.

Odporca je povinný zaplatiť náhradu trov odvolacieho konania navrhovateľa vo výške 108,55 euro k rukám JUDr. Vojtecha Agnera do troch dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

Odôvodnenie

Súd prvého stupňa napadnutým rozsudkom určil, že navrhovateľ je neoprávnene evidovaný v registračných protokoloch bývalej Štátnej bezpečnosti ako agent, odporcovi uložil povinnosť uverejniť výrok tohto rozsudku na svojej internetovej stránke do troch dní odo dňa právoplatnosti rozsudku a napokon uložil odporcovi povinnosť zaplatiť navrhovateľovi k rukám právneho zástupcu navrhovateľa JUDr. Vojtecha Agnera, advokáta, náhradu trov konania vo výške 66,- eur a trov právneho zastúpenia vo výške 646,71 eur, do troch dní odo dňa právoplatnosti tohto rozsudku.

Navrhovateľ sa návrhom doručeným Okresnému súdu Bratislava I dňa 17.01.2012 domáhal voči odporcovi ochrany osobnosti a žiadal, aby súd určil, že je neoprávnene evidovaný v registračných protokoloch bývalej Štátnej bezpečnosti ako agent. Návrh odôvodnil tým, že odporca na webovej stránke www.upn.gov.sk zverejnil registračný protokol zväzkov XII. správy ZNB Bratislava, v ktorom je pod registračným číslom 25085 s krycím menom „Bureš“ uvedený navrhovateľ ako agent bývalej Štátnej bezpečnosti. V archívnom zväzku, ktorý spravuje odporca, sa nachádza zväzok XII. správy ZNB Bratislava s registračným číslom 25085, podľa ktorého bol navrhovateľ evidovaný odo dňa 12.11.1980 ako dôverník a odo dňa 23.11.1982 ako agent bývalej Štátnej bezpečnosti. Navrhovateľ tvrdil, že aktívne nepôsobil ako agent bývalej Štátnej bezpečnosti, nikdy nepodpísal záväzok k spolupráci s bývalou Štátnou bezpečnosťou ako agent, neudržiaval s pracovníkmi Štátnej

bezpečnosti konšpiratívny styk a jeho evidencia ako agenta v registračných protokoloch bývalej Štátnej bezpečnosti je v rozpore so skutočným stavom a predstavuje neoprávnený zásah do osobnostných práv navrhovateľa. Zverejnenie mena a priezviska a ďalších údajov navrhovateľa v evidencii osôb, ktoré spolupracovali s bývalou Štátnou bezpečnosťou, zasahuje do chránených osobnostných práv navrhovateľa, keďže navrhovateľ nikdy nepodpísal záväzok k spolupráci s bývalou Štátnou bezpečnosťou ani vedome nespocoval s touto organizáciou ako agent. Neoprávnená evidencia je vážnym zásahom do cti, vážnosti a dôstojnosti navrhovateľa, pretože verejnosť vníma tieto informácie veľmi citlivo. Navrhovateľ, keďže nepodpísal žiadny záväzok k spolupráci a nebol činný ako agent Štátnej bezpečnosti, je oprávnený domáhať sa v rámci ochrany svojich osobnostných práv určenia, že bol neoprávnené evidovaný v registračných protokoloch bývalej Štátnej bezpečnosti ako agent.

Odporca namietal, že nie je pasívne legitimovaný vo veci nárokov vyplývajúcich z evidencie navrhovateľa ako agenta ŠtB, nakoľko za takéto konanie zodpovedá štát v zastúpení Ministerstva vnútra SR. Zverejnením navrhovateľa ako agenta ŠtB si odporca splnil povinnosť uloženú § 19 Zákona o pamäti národa pričom zákon mu neumožňuje posudzovať správnosť a dôvodnosť zápisov v registračných protokoloch a neumožňuje mu registračné protokoly nezverejniť. Evidencia navrhovateľa ako agenta ŠtB bola vedená v režime prísne tajné a teda nebola prístupná tretím osobám, a tak nemohla znížiť alebo narušiť česť, vážnosť a dôstojnosť navrhovateľa a nemôže predstavovať zásah objektívne spôsobilý narušiť alebo ohroziť práva chránené § 11 Občianskeho zákonníka.

Odporca predložil dokumenty, ktoré podľa jeho názoru preukazujú, že:

- navrhovateľ aktívne spolupracoval s ŠtB ako agent a že zo strany ŠtB bol považovaný za úplne spoľahlivého a dôkladne prevereného tajného spolupracovníka, a vyvracajú akúkoľvek úvahu o prípadnom fiktívnom vedení zväzku navrhovateľa ako agenta,
- navrhovateľ dobrovoľne a bez výhrad súhlasil so spoluprácou s ŠtB a osobne podpísal záväzok k spolupráci - viazací akt, ktorý bol zakamuflovaný v propagačnej brožúrke. Viazací akt bol podpísaný vo vinárni U obuvníka dňa 11.11.1982 v čase od 16.30 do 18.00 hod., a vykonal ho nadporučík Ing. Július Šuman, starší referent 1. oddelenia 3. odboru XII. správy ZNB za účasti kapitána Rastislava Mátraya, vedúceho 1. oddelenia 3. odboru XII. správy ZNB. ŠtB viedla o navrhovateľovi osobný zväzok, ktorý obsahoval 32 dokumentov a korešpondenciu a pomocné písomnosti, vlastnoručné správy a finančné doklady, ale tieto doklady boli dňa 04.12.1989 skartované a preto dokumenty, ktoré sa aktuálne nachádzajú v osobnom zväzku navrhovateľa, nepredstavujú úplný zväzok navrhovateľa a nedokumentujú kompletnú činnosť navrhovateľa,
- osobný zväzok navrhovateľa úspešne prešiel desiatimi kontrolami zo strany Inšpekcie Ministerstva vnútra ČSSR, Analyticko-informačného a štatisticko-evidenčného odboru XII. správy ZNB, Inšpekcie náčelníka, a napriek množstvu vykonaných kontrol nebola s navrhovateľom ukončená tajná spolupráca, čo potvrdzuje, že navrhovateľ bol zo strany ŠtB považovaný za aktívneho, spoľahlivého a prevereného tajného spolupracovníka, ktorý poskytoval pravdivé, hodnoverné a podstatné informácie,
- pri svojej agentúrnej činnosti bol navrhovateľ zavedený do prepožičaného bytu s krycím menom VOJAK s registračným číslom 29098 nachádzajúcim sa na Medzilaboreckej 29 v Bratislave, a v byte sa odo dňa 22.02.1984 do 16.10.1984 stretával so svojim riadiacim operatívnym pracovníkom JUDr. Františkom Hákačom,
- navrhovateľ bol ako tajný spolupracovník ŠtB zapojený do akcie „OKO“, ktorá bola zameraná na preverenie trestnej činnosti Ing. Alexeja Nováka, keď navrhovateľ pripravil a predložil 2 agentúrne záznamy.

Odporca ďalej uviedol, že otázka oprávnenosti evidencie navrhovateľa v registračných protokoloch ŠtB by nemala byť predmetom tohto konania, keď pri hodnotení dokumentácie ŠtB je potrebné vychádzať z prezumcie správnosti úradnej evidencie a evidenciu je potrebné považovať za správnu a pravdivú. Ako uviedol, boli vykonávané priebežné kontroly aktivity agentúrnej siete s tajným spolupracovníkom, s ktorým bola spolupráca ukončená, ak neposkytoval pravdivé a podstatné informácie alebo nejavil záujem o stretnutia. Odporca fiktívne vedenie zväzku navrhovateľa vylúčil a uviedol, že ním predložené dokumenty preukazujú, že navrhovateľ aktívne spolupracoval s ŠtB na plnení jej úloh ako agent, zo strany ŠtB bol navrhovateľ považovaný za úplne spoľahlivého a dôkladne prevereného tajného spolupracovníka, a predložené dokumenty vyvracajú akékoľvek úvahy o prípadnom fiktívnom vedení zväzku navrhovateľa.

Pri posudzovaní oprávnenosti návrhu navrhovateľa sa súd prvého stupňa prioritne zaoberal otázkou pasívnej legítimácie navrhovateľom označeného odporcu v konaní, teda či je navrhovateľ oprávnený domáhať sa požadovaného určenia voči označenému odporcovi. Dospel k záveru, že navrhovateľom označený odporca bol v konaní pasívne legítimovaný, čo vyplýva zo zákona č. 553/2002 Z.z. o sprístupnení dokumentov o činnosti bezpečnostných zložiek štátu v rokoch 1939 - 1989 a o založení Ústavu pamäti národa. Je pravdou, že odporca má zákonnú povinnosť evidovať a zverejňovať zachované alebo rekonštruované dokumenty, ktoré vznikli činnosťou ŠtB v období od 18.04.1939 do 31.12.1989 a že predmetný zákon neobsahuje výslovné ustanovenie o zodpovednosti odporcu za neoprávnený zásah do osobnostných práv fyzickej osoby v súvislosti s plnením tejto zákonnej povinnosti uverejňovať záznamy, evidencie a zväzky, a že dokonca nie je ani povinný overovať, či údaje v dokumentoch sú presné a pravdivé (§ 26 ods. 3 zákona č. 553/2002 Z.z.). Je ale neepochybné, že pokiaľ povinnosť zverejňovať údaje a poskytovať informácie odporca má, zároveň je i zodpovedným subjektom v prípade, ak sa preukáže, že bola zverejnená neoprávnená evidencia tej-ktorej osoby. Odporca totiž ako jediný správca dokumentov je zodpovedný a oprávnený vo veci neoprávnenej evidencie, aj keď je bez akýchkoľvek pochybností zrejmé, že odporca sám nezavinil a zaviniť ani nemohol prípadné nedostatky v evidenciách a nepravdivosť v nich uvádzaných údajov.

V súvislosti s tvrdením odporcu, že zverejnením navrhovateľa ako agenta ŠtB si splnil svoju povinnosť mu uloženú § 19 zákona č. 553/2002 Z.z., pričom zákon mu neumožňuje posudzovať správnosť a dôvodnosť zápisov v registračných protokoloch, neumožňuje mu registračné protokoly nezverejniť a teda keďže išlo o plnenie povinnosti uloženej zákonom, nie je možné označiť takéto konania za protiprávne a ani za neoprávnený zásah, súd poukázal na rozsudok Najvyššieho súdu SR z 31. mája 2011 sp. zn. 6 Cdo 83/2010, podľa ktorého už sama neoprávnená evidencia fyzickej osoby v materiáloch bývalej Štátnej bezpečnosti je neoprávneným zásahom podľa § 13 Občianskeho zákonníka objektívne spôsobilým privodiť ujmu na osobnostných právach dotknutej osoby. Podľa názoru dovolacieho súdu pokiaľ zo zisteného skutkového stavu možno vyvodiť záver, že žalobca nebol agentom ŠtB a jeho evidencia v materiáloch ŠtB v kategórii agent bola neoprávnená, ide o skutočnosť spôsobilú zasiahnuť do osobnostných práv žalobcu chránených ustanovením § 11 Občianskeho zákonníka, v zmysle ktorého fyzická osoba má právo na ochranu svojej osobnosti, najmä života a zdravia, občianskej cti a ľudskej dôstojnosti, ako aj súkromia, svojho mena a prejavov osobnej povahy a to s poukazom na ustálenú judikatúru (R 38/1996).

Vzhľadom na už vyššie uvedené je zrejmé, že ak príslušná zákonná úprava neumožňuje ani v prípade zistenia neoprávnenej evidencie tej - ktorej osoby vo zväzkoch bývalej evidencie ŠtB zmenu resp. výmaz týchto údajov, potom dotknutá osoba nemá inú možnosť obrany v prípade preukázania neoprávnenej evidencie ako domáhať sa žalobou na

ochranu osobnosti vo forme určenia neoprávnenosti takejto evidencie.

Odpoveď na otázku, či neoprávnenou evidenciou môže dôjsť k zásahu do osobnostných práv tej - ktorej osoby, je podľa názoru súdu jednoznačná, nakoľko možno objektívne uviesť, že označenie osoby za spolupracovníka bývalej Štátnej bezpečnosti je chápané v spoločnosti veľmi kriticky, je dehonestujúce a odsúdeniahodné. Spoločnosť takúto osobu vo všeobecnosti vníma negatívne, čo sa prejavilo i v prejednávaní veci enormným záujmom verejnosti a médií, publikovaním článkov a negatívnym hodnotením navrhovateľa ako spolupracovníka ŠtB.

Z reakcií verejnosti na evidenciu navrhovateľa v registračných protokoloch je nepochybné, že v prejednávaní veci došlo k zásahu do osobnostných práv navrhovateľa, keď došlo k zásahu v jeho súkromnom, pracovnom ale i spoločenskom živote a bola ohrozená i jeho možnosť verejne pôsobiť v rámci politického života v Českej republike.

Pre posúdenie dôvodnosti návrhu navrhovateľa bolo podstatné zistenie, či navrhovateľ je alebo nie je oprávnené evidovaný v registračných protokoloch bývalej Štátnej bezpečnosti ako agent.

Z vykonaného dokazovania je zrejmé, že navrhovateľ je evidovaný ako tajný spolupracovník ŠtB, ale dostupná evidencia nepreukazuje, že skutočne s ŠtB vedome spolupracoval.

Súd prvého stupňa mal za to, že vykonaným dokazovaním sa táto skutočnosť nad všetku pochybnosť nepreukázala. Je zrejmé, že účastníci konania boli v rámci preukazovania svojich tvrdení v dôkaznej núdzi, pričom dôkazné bremeno na preukázanie oprávnenej evidencie navrhovateľa bolo na odporcovi, nakoľko zo strany navrhovateľa nie je možné preukázať negatívne tvrdenie, teda niečo čo neexistovalo.

Odporca oprávnenosť evidencie navrhovateľa v registračných protokoloch a skutočnosť, že navrhovateľ vedome spolupracoval so Štátnou bezpečnosťou, preukazoval predložením časti rôznych iných zväzkov, v ktorých sa krycie meno Bureš nachádza a z ktorých malo vyplývať pôsobenie navrhovateľa ako agenta bývalej štátnej bezpečnosti.

Zo zoznamu dokumentov zväzku registračné číslo 25085, krycie meno Bureš, vedeného na meno navrhovateľa, vyplýva, že podstatná časť dokumentov bola dňa 04.12.1989 zničená a zachovala sa len časť dokumentov, a to Správa o získaní k spolupráci zo dňa 12.11.1982, žiadosť o vykonanie lustrácie navrhovateľa zo dňa 06.11.1980, záznam k prerušeniu tajnej spolupráce s agentom zo dňa 09.12.1987, záznam z kontroly zo dňa 10.06.1988 s poznámkou kpt. Kul'hu o odstránení nedostatkov zo dňa 14.06.1988, evidenčný list výdajov za obdobie od 02/1982 - 11/1982, 08/1983, 03/1984 - 10/1984, 04/1985 - 11/1985, memorandum zo dňa 26.10.1982, doplnok k memorandu zo dňa 30.06.1987 a záznam o odovzdaní a prevzatí zväzku.

Zo Správy o získaní k spolupráci z 12.11.1982 podpísanej nadporučíkom Ing. Šumanom ako riadiacim orgánom za doporučenia kpt. JUDr. Mátraya a súhlasu náčelníka 3. odboru XII. správy ZNB mjr. Ing. Greguša, CSc., vyplýva, že viazací akt sa mal uskutočniť vo vinárni U obuvníka dňa 11.11.1982 v dobe od 16.30 do 18.00 hod., a že tento vykonal npor. Ing. Július Šuman, starší referent 1. oddelenia 3. odboru za účasti kpt. JUDr. Mátraya, vedúceho staršieho referenta špecialistu 1. oddelenia 3. odboru XII. správy ZNB. Zo správy ďalej vyplýva, že kandidát sa po výzve vyjadril, že chce naďalej spolupracovať s orgánmi kontrarozviedky. Bolo mu oznámené, že spĺňa predpoklady kladené na spolupracovníka

kontrarozvedky a bol mu predložený k podpisu písomný záväzok, ktorý bol zakamuflovaný v propagačnej brožúrke, ktorý kandidát po prečítaní podpísal bez ďalších otázok a súhlasil, aby bolo i naďalej používané krycie meno BUREŠ.

Písomný záväzok k spolupráci, ktorý sa mal nachádzať vo zväzku na 9. strane sa nezachoval.

Navrhovateľ vylúčil, že by k stretnutiu vo vinárni U obuvníka došlo a rozhodne poprel, že by záväzok k spolupráci so Štátnou bezpečnosťou podpísal. Preto súd pri posudzovaní tých skutkových okolností, či navrhovateľ s tajnou spoluprácou súhlasil, či išlo z jeho strany o vedomú spoluprácu a či navrhovateľ vedome udržiaval konšpiračný styk s pracovníkmi kontrarozvedky a plnil zadané úlohy a podával poznatky a informácie, vychádzal z predložených dokladov zo strany odporcu vezmúc do úvahy aj výpovede svedkov.

Zo samotného zväzku registračné číslo 25085 s krycím menom Bureš, ktorý bol založený na meno navrhovateľa, vedomá spolupráca navrhovateľa so Štátnou bezpečnosťou bez pochybností nevyplýva. Ako už bolo uvedené vyššie, kompletný zväzok sa nezachoval, a zo zostávajúcich dokumentov nie je možné vyvodiť záver, že navrhovateľ bol tajným spolupracovníkom, že plnil uložené úlohy a podával požadované informácie. V zozname dokumentov sú uvedené dokumenty, ktoré mal zväzok obsahovať. Ani z týchto dokumentov priamo nevyplýva, že by navrhovateľ ako tajný spolupracovník podal akúkoľvek agentúrnú správu, či sa čo i len jedenkrát stretol s operatívnym pracovníkom. V zozname dokumentov sa nenachádza odkaz na prípadné podané agentúrne správy zo strany navrhovateľa. V zozname osôb, v ktorom by sa malo nachádzať to-ktoré meno v prípade podania konkrétnej správy týkajúcej sa konkrétnej osoby, sa mená osôb dotknutých prípadnou agentúrnou správou nenachádzajú. V tejto súvislosti súd poukázal na odborné vyjadrenie Milana Žitného, podľa ktorého ak by tajný spolupracovník ŠtB skutočne poskytoval informácie svojmu riadiacemu orgánu, nielenže by sa záznamy o nich objavili v zozname dokumentov, ale museli by byť uvedené aj v zozname osôb. Ak by agent Bureš podal informácie o konkrétnej osobe, muselo by jej meno v Zozname osôb figurovať. Vo zväzku však niet zmienky o tom, že by takéto agentúrne správy existovali.

Zväzok bol založený dňa 12.11.1980 v kategórii dôverník, ale zo zoznamu dokumentov nevyplýva, že by zo strany dôverníka bola vyvinutá akákoľvek aktivita, nakoľko v zozname dokumentov je ako písomnosť pod poradovým číslom 1 uvedený návrh na získanie k spolupráci, ktorý sa týka kategórie agent.

Zo zachovaného evidenčného listu výdavkov vyplýva, že v roku 1982 boli vynaložené výdavky za občerstvenie celkom sedemkrát, a to v podstate raz za mesiac v dňoch 23.02.1982, 30.03.1982, 22.04.1982, 13.05.1982, 10.06.1982, 16.08.1982 a 11.11.1982. Z evidenčného listu výdavkov je zrejmé, že v súvislosti s výdavkami za rok 1982 a za rok 1983 bol napísaný jednou rukou a s najväčšou pravdepodobnosťou v rovnakom čase, čo zásadne spochybňuje vierohodnosť celého evidenčného listu. Z evidenčného listu výdavkov tiež vyplýva, že pred dátumom údajného získania k tajnej spolupráci dňa 12.11.1982 nebol styk s osobou - kandidátom tajnej spolupráce, vykázaný tri mesiace, a teda nemohlo ani dôjsť k príprave kandidáta na tajnú spoluprácu resp. k jeho vytáženiu.

Ďalšou skutočnosťou zásadne spochybňujúcou reálnosť celého evidenčného listu výdavkov je skutočnosť, že prinajmenšom v čase posledného údajného výdavku - v novembri 1985, sa navrhovateľ nachádzal v Maroku.

Vo vzťahu k Správe o získaní k spolupráci zo dňa 12.11.1982 s poukazom na podané

odborné vyjadrenia predložené navrhovateľom ako aj s poukazom na navrhovateľom predloženú kópiu Správy o získaní k spolupráci zo dňa 26.05.1982 nachádzajúcu sa vo zväzku reg. č. 25394 s krycím menom ZELIENKA (MIKI), súd zistil, že táto správa je napísaná všeobecne a bez uloženia konkrétnych úloh. Zo Správy nie je možné urobiť záver o súhlase navrhovateľa ohľadne spolupráce s orgánmi kontrarozviedky. V Správe je uvedené, že kandidát sa mal vyjadriť k problematike antidumpingového pokračovania zo strany EHS voči PZO PETRIMEX s tým, že poznatky sú spracované v samostatných AZ a tak isto že kandidát bol vyťažený k ohlasom na úmrtie s. Brežneva, o čom mal tiež byť spracovaný samostatný záznam. Zo zoznamu dokumentov však nevyplýva, že by spis takého písomnosti vôbec obsahoval.

V Memorande zo dňa 26.10.1982 je hodnotený navrhovateľ a sú v ňom uvedení najbližší rodinní príslušníci navrhovateľa s tým, že v závere sa uvádza, že navrhovateľ bude získaný k spolupráci v novembri s cieľom obsiahnutým v návrhu na verbovku a že previerka menovaného bude vykonaná pomocou agentúrnej siete v PZO Petrimex.

V Memorande je poznámka napísaná s najväčšou pravdepodobnosťou kpt. Hákačom dňa 22.06.1983, že „TS „BUREŠ“ je využívaný i v zmysle RMV ČSSR č. 4/83 do akcie „OKO“ reg. č. zv....“. V tejto súvislosti súd poukázal na skutočnosť, že kpt. Hákačovi bol zväzok odovzdaný a ním bol zväzok prevzatý až 22.08.1983, a teda nie je zrejmé, z akých dôvodov a ako by bolo možné, že operatívny pracovník, ktorému predmetný zväzok nebol pridelený, mal zväzok k dispozícii a mohol so zväzkom pracovať a do zväzku zapisovať. Po roku 1985 nie je vo zväzku žiadny záznam, ktorý by svedčil o akomkoľvek kontakte tajného spoľ. pracovníka s operatívnym pracovníkom, a i napriek tomu spolupráca bola prerušená až 09.12.1987, ako to vyplýva zo Záznamu o prerušení spolupráce s agentom „BUREŠ“ z dôvodu, že v roku 1985 bol agent vyslaný na dlhodobý služobný pobyt do Maroka.

Súd sa nestotožnil s tvrdením odporcu, že skutočnosť, že navrhovateľ bol agentom ŠtB vyplýva i z toho, že navrhovateľ bol zavedený do prepožičaného bytu VOJAK, pričom do prepožičaného bytu mohol byť podľa predpisov zavedený len úplne spoľahlivý a dôkladne preverený tajný spolupracovník. Odporca mal skutočnosť o stretávaní sa navrhovateľa s kpt. Hákačom v prepožičanom byte za preukázanú, nakoľko v Zozname dokumentov pod por. číslom 16 je uvedená písomnosť - návrh na zavedenie na PB, pod por. číslom 17 legenda do PB, por. číslom 19 záznam o vyvedení z bytu a v Zozname dokumentov zväzku reg. č. 29098 s krycím menom „VOJAK“ založeným na prepožičaný byt (PB) vyplýva, že zväzok mal obsahovať pod poradovým číslom 17 písomnosť - návrh a legenda TS BUREŠ a pod poradovým číslom 22 písomnosť - záznam o vyvedení z PB TS BUREŠ. Odporca tiež poukázal na návrh na ukončenie prevádzky v PB „VOJAK“ a uloženie zv. do archívu, v ktorom je uvedené, že npor. Kulha navrhol ukončenie prevádzky prepožičaného bytu s tým, že tento bol získaný k prevádzaniu schôdzkovej činnosti s agentúrou 1. oddelenia 3. odboru XII. Správy ZNB dňa 02.12.1983 a schôdzková činnosť bola prevádzaná do 25.10.1984. Do prepožičaného bytu boli spracované návrhy na zavedenie k schôdzkovej činnosti okrem iných i pre TS „BUREŠ“ reg. č. 25085 riadiacim orgánom kpt. JUDr. Hákačom a schôdzková činnosť bola prevádzaná okrem s inými tajnými spolupracovníkmi i s TS BUREŠ.

Uvedené písomnosti bez ďalšieho podľa názoru súdu prvého stupňa nepreukazujú odporcom tvrdenú skutočnosť, že navrhovateľ naozaj v prepožičanom byte bol, a že do bytu dochádzal za účelom stretnutí s operatívnym pracovníkom. V zozname dokumentov vo zväzku Bureš nie je uvedené, že zväzok Bureš mal obsahovať správu - záznam vzťahujúci sa k stretnutiu operatívneho pracovníka s agentom. Nie je potom možné vylúčiť možnosť, že zo strany operatívneho pracovníka išlo o formálne vyhotovenú písomnosť bez reálneho základu.

Odporca predložil zväzok s registračným číslom 27544 s krycím menom (OKO)

JORDÁN, založený kpt. Hákačom, vedený na meno Ing. Alexej Novák, na potvrdenie skutočnosti, že navrhovateľ bol zapojený ako tajný spolupracovník ŠtB do akcie „OKO“. V zozname dokumentov je pod poradovým číslom 14. uvedená písomnosť AZ od OP BUREŠ k činnosti Nováka na PTX, ktorá mala byť zaradená na číslach 16-17 a bola zničená 06.12.1989. Súd mal za to, že ani tento zväzok nepreukazuje bez ďalšieho vedomú spoluprácu navrhovateľa so Štátnou bezpečnosťou. Vo zväzku je v Zozname dokumentov uvedené AZ od OP Bureš k osobe Ing. Alexeja Nováka, čo znamená, že išlo o agentúrnú správu k osobe Ing. Nováka, pričom skratka OP znamená operatívny pracovník, príslušník ŠtB, a nie agent.

Ani za stavu, že by agentúrna správa vypracovaná mjr. Hákačom na osobu Ing. Nováka existovala, nie je možné vylúčiť, že bola vyhotovená na základe informácií od iných osôb resp. na základe všeobecných informácií v rámci vyťažovania pracovníkov Petrimexu či získaných oficiálnou cestou. Vzhľadom na uvedené súd nepovažoval predložený zväzok za dôkaz o vedomej spolupráci navrhovateľa so Štátnou bezpečnosťou.

V Zozname dokumentov objektového zväzku s registračným číslom 3907 s krycím menom CHEMAPOL pod poradovým číslom 98 je uvedená písomnosť Chemanol – AS o úplatkoch zaradená na strane 173 s poznámkou E-01804/2-84. Zo záznamu vypracovaného kpt. JUDr. Hákačom číslo 01989/84 zo 06.12.1984 vyplýva, že ide o skutočnosti, ktoré mal oznámiť kpt. Hákačovi agent č. zväzku 25085 kr. meno BUREŠ na schôdzke konanej dňa 06.12.1984, kedy mal prameň uviesť, že zástupca firmy Chemanol Viedeň p. Hickl uviedol, že jeho firma má zakúpených niekoľko videorekordérov v TUZEXE. Súd ani túto skutočnosť nepovažoval za dôkaz vedomej spolupráce navrhovateľa, nakoľko i v tomto prípade mal za to, že mohlo ísť o informácie pochádzajúce z iného zdroja. Táto možnosť vyplýva jednak zo skutočnosti, že v evi. liste výdajov zv. Bureš nie sú uvedené finančné výdavky dňa 06.12.1984, a v zozname dokumentov sa táto správa nenachádzala i keď podľa rozdeľovníka mala byť do zväzku prameňa/AO založená.

Súd tiež poukázal na to, že podľa odporcu listy č. 181-183 vo zväzku CHEMAPOL (Informácia) preukazujú, že agentúrne informácie získané od navrhovateľa boli ďalej spravodajsky spracované. Z informácie, na ktorú odporca poukazoval však jednoznačne vyplýva, že schôdzky s osobou DÁVID Erich Herman boli vykonané pred 06.12.1984, t.j. pred časom stretnutia s navrhovateľom uvádzaným kpt. Hákačom - ide o stretnutie, z ktorého mala agentúrna správa pochádzať. Z informácie, na ktorú odporca poukazoval bez uvedenia dátumu a mena osoby, ktorá ju spracovala, vyplýva, že schôdzky s menovaným sa uskutočnili na konci novembra 1984 a dňa 05.12.1984.

Odporcom predložený objektový zväzok MOSTEN, diel 13, nemá v súvislosti so zisťovaním vedomej spolupráce navrhovateľa s ŠtB žiadnu vypovedaciu hodnotu. Vo zväzku sa nachádza listina označená ako Vyhodnotenie objektového zväzku „MOSTEN“ reg č. 11548 za rok 1988 z 03.12.1988, v ktorej na strane -5- je uvedené, že vo vyčlenenom objekte je využívaná agentúrna a dôvernícka sieť spolu so zoznamom 10 osôb, medzi ktorými je meno TS Bureš s poznámkou t.č. mimo územia ČSSR - dlhodob.

V písomnosti Model agentúrneho aparátu o problematike zahraničný obchod, PZO PETRIMEX zo dňa 06.11.1989 vypracovanej operatívnym pracovníkom kpt. Jaroslavom Hegedúšom, VŠ ZNB IV. fakulta Bratislava, je na strane -6- v bode II agentúrne pozície uvedené, že vo vyčlenenom objekte je využívaná agentúrna a dôvernícka sieť a BUREŠ je uvedený ako TS s tým, že t.č. mimo územia ČSSR. Táto skutočnosť nijakým spôsobom nepreukazuje oprávnenosť evidencie navrhovateľa v registračných protokoloch odporcu, nakoľko skutočnosť, že na meno navrhovateľa bol založený zväzok Bureš a že navrhovateľ bol vedený ako tajný spolupracovník, je zrejmé a teda je pochopiteľné, že meno Bureš sa v

zozname spolupracovníkov nachádzalo. Podľa názoru súdu však práve táto skutočnosť potvrdzuje nedôveryhodnosť vedenia navrhovateľa ako tajného spolupracovníka, nakoľko je nesporné, že od jesene v roku 1985 bol mimo územia Československa a zo Záznamu o prerušení spolupráce s agentom „BUREŠ“ vyplýva, že spolupráca mala byť prerušená dňa 09.12.1987, teda v čase pred vypracovaním predmetného Vyhodnotenia.

Vedomá spolupráca navrhovateľa so Štátnou bezpečnosťou nevyplýva ani z predloženého zväzku s registračným číslom 24881 s krycím menom BAUER, ktorý bol založený dňa 20.09.1980 a ukončený dňa 07.11.1988 a bol vedený na meno Ing. Dušan Slezák. Z dôvodovej správy pre uloženie zväzku do archívu zo dňa 13.10.1988 vyplýva, že menovaný bol využívaný ako kandidát tajnej spolupráce od roku 1980 k problematike ochrany čs. zahraničného obchodu vo vyčlenenom objekte PZO PETRIMEX Bratislava, z memoranda zo dňa 05.09.1988 vyplýva, že previerka kandidáta tajnej spolupráce mala byť vykonávaná prostredníctvom agentúrnej siete v PZO PETRIMEX, a to TS BUREŠ, TS MRÁZ, TS BYSTRICKÝ a TS HORÁČEK, a zo záznamu z priebehu viazacieho aktu kandidáta tajnej spolupráce zo dňa 22.09.1988 vyplýva, že kandidát spoluprácu odmietol. Vzhľadom na dátumy jednotlivých písomností je prinajmenšom pochybné, aby previerka kandidáta na tajného spolupracovníka bola vykonaná i prostredníctvom tam uvedeného agenta Bureša, keď zo všetkých listinných dokladov vyplýva, že tento bol už v roku 1985 vyslaný na dlhodobý pobyt do Maroka. V zozname dokumentov vo zväzku Bureš sa tiež nenachádza žiaden odkaz ohľadne správy od agenta Bureša k uvedenému a meno Ing. Slezáka s krycím menom Bauer tiež vo zväzku Bureš neprechádza.

Zväzok s registračným číslom 31774 s krycím menom TUREK bol založený dňa 21.08.1985 a ukončený dňa 01.12.1987. Bol vedený na meno Ing. Richard Szabó a bol založený kpt. Hákačom z dôvodu, že menovaný bol podozrivý z poberania úplat pri presadzovaní obchodov medzi PZO PETRIMEX a tureckou firmou EKRON v neprospech Čs. NH. V zozname dokumentov je pod poradovým číslom 3. uvedená písomnosť AZ od TS BUREŠ - pohľadávka, ktorá mala byť zaradená na strane 4-5,6 16-17 a bola zničená dňa 06.12.1989. V zozname osôb, ktoré mali v spise prechádzať sa meno navrhovateľa nenachádza. Súd ani tento zväzok predložený odporcom nepovažoval za dôkaz preukazujúci spoluprácu navrhovateľa s ŠtB. V zozname dokumentov vo zväzku Bureš sa nenachádza anotácia ohľadne agentúrnej správy, ktorá mala pochádzať od agenta Bureša, a nie je vylúčené, že prípadný poznatok ohľadne preverovaných skutočností bol zistený z oficiálnych dokumentov.

Vyššie uvedené platí i v prípade odporcom predloženého zväzku s registračným číslom 31879 s krycím menom EKRON, ktorý bol založený dňa 13.09.1985 a ukončený dňa 11.12.1987. Bol vedený na meno Erol Cenqiz Uras a bol založený kpt. Hákačom z dôvodu, že menovaný ako majiteľ tureckej firmy EKRON obchoduje s ČSSR prostredníctvom PZO PETRIMEX Bratislava a tento podnik na tureckom teritóriu zároveň zastupuje. V tej dobe PZO PETRIMEX uplatňoval voči URASOVI pohľadávku, ktorá predstavovala 50 miliónov devízových Kčs, menovaný sa zástupcom vyhýbal a hrozilo nebezpečenie, že pohľadávka sa stane nedobytnou. V zozname dokumentov zväzku je pod poradovým číslom 10. uvedená písomnosť Písomné poznatky od prameňa BUREŠ, ktorá mala byť zaradená na strane 55-56 a bola zničená dňa 06.12.1989, v zozname osôb, ktoré mali v spise prechádzať sa meno navrhovateľa nenachádza.

Zväzok s registračným číslom 23702 s krycím menom KOSEK, ktorý bol vedený na meno Ing. Mikuláš Rakovský a bol založený npor. Sedláčekom s cieľom kontroly VC predstaviteľov KŠ firiem s dôrazom na vyhľadávanie agentúry špec. služieb protivníka z ich radov so zameraním sa na pracovníkov východných oddelení, nepreukazuje odporcom

tvrdenu skutočnosť, že navrhovateľ bol agentom ŠtB. Z prepísaného zoznamu dokumentov zo dňa 15.06.1987 vyplýva, že predmetný zväzok mal obsahovať pod poradovým číslom 47 písomnosť - AZ č. 8/82 Babiš, ktorá bola zaradená na strane 64, a bola 20.10.1982 napísaná OP npor. Šumanom. Je v nej uvedené, že dňa 20.10.1982 sa uskutočnila schôdzka s agentom (krycie meno KOSEK), pri ktorej bol prameň vytiažený k pracovníkovi PZO Petrimex Bratislava Ing. Babišovi. Táto skutočnosť však nijakým spôsobom nepreukazuje spoluprácu navrhovateľa s ŠTB, práve naopak, nakoľko práve tajný spolupracovník podával správu o navrhovateľovi.

Vo zväzku s registračným číslom 31303 s krycím menom DELEGÁT, ktorý bol založený kpt. Hákačom dňa 24.04.1985 a bol vedený na meno Milan Rederer, sa meno navrhovateľa spomína len v zázname zo schôdzky kpt. Hákača s prameňom dňa 28.08.1985, a to v súvislosti s tým, že po odchode navrhovateľa do Maroka sa uvažuje, že zástupcu riaditeľa obchodnej skupiny bude vykonávať preverovaná osoba Ing. Rederer.

V odporcom predloženom zväzku s registračným číslom 30754 s krycím menom NOSIČ, ktorý bol vedený na meno Alfréd Hickl, sa v zozname dokumentov a ani v zozname osôb meno navrhovateľa resp. krycie meno BUREŠ vôbec nenachádza. Tento zväzok bol založený kpt. Hákačom z dôvodu, že Alfréd Hickl uskutočňuje neobjasnené styky na pracovníkov PZO PETRIMEX Bratislava ako zástupcu rakúskej firmy CHEMANOL Viedeň a snaží sa týchto uplácať formou hodnotných darov za účelom dosiahnutia prospechu pre CHEMANOL na ktor čsl. národného hospodárstva.

Zväzok s registračným číslom 28987 s krycím menom ZUZANA bol založený dňa 02.11.1983 a bol vedený na meno Zuzana Matajsová. Tento zväzok s predmetom konania nijako nesúvisí, sám odporca uviedol, že zväzok predložil len na lepšie pochopenie zväzku prepožičaného bytu VOJAK.

V konaní boli vypočutí na zhodný návrh oboch účastníkov konania svedkovia Ing. Július Šuman, JUDr. František Hákač, Andrej Kul'ha, všetci bývalí operatívni pracovníci Štátnej bezpečnosti, ktorí v priebehu času mali zväzok Bureš vo svojej agende.

Svedkovia v rámci svojich výpovedí vedomú spoluprácu navrhovateľa so Štátnou bezpečnosťou nepotvrdili, pričom svedok Hákač uviedol, že na navrhovateľa si nepamätá, svedkovi Kul'hovi bol zväzok pridelený až po odchode navrhovateľa do Maroka, a svedok Šuman uviedol, že na stretnutí, na ktorom malo dôjsť k podpísaniu viazacieho aktu zo strany navrhovateľa a o priebehu ktorého bola napísaná Správa zo dňa 12.11.1982, vôbec nebol a predmetnú správu podpísal až na priamy rozkaz nadriadeného.

Výpovede týchto svedkov po ich vykonaní odporca spochybnil z dôvodu, že ide o bývalých príslušníkov ŠtB, a to i napriek tomu, že k návrhu na vykonanie tohto dokazovania sa pripojil a vedel, že svedkovia sú bývalí príslušníci ŠtB.

Svedok Kul'ha nebol v osobnom styku s navrhovateľom - zväzok mu bol pridelený až po odchode navrhovateľa do Maroka, preto sa vyjadroval len k administratívne vedeniu zväzku. Uviedol, že zväzok bol chaoticky vedený a vykazoval znaky formálnosti. Podľa svedka bol zväzok fiktívny.

Svedok Hákač nevedel uviesť žiadnu relevantnú skutočnosť tvrdiac, že si na nič nepamätá z dôvodu prekonania dvoch mozgových príhod, a navrhovateľa nepozná.

Svedok Šuman, ktorý založil zväzok Bureš a viedol ho od roku 1980 do roku 1983

uviedol, že spis založil na dôverníka s krycím menom Bureš z dôvodu, aby ho v budúcnosti mohol využiť ohľadne informácií týkajúcich sa vízových cudzincov, iných osôb a informácií, ktoré získal operatívnou činnosťou a v súvislosti s ktorou si vyúčtoval i náklady. Toto tvrdenie svedka zodpovedá skutočnosti, že vo zväzku sa nenachádza žiadna anotácia ohľadne písomností pochádzajúcich z obdobia od roku 1980 do novembra 1982. Pravdivosť tvrdení svedka, že stretnutie s navrhovateľom 11.11.1982 vo vinárni U obuvníka sa neuskutočnilo a že správu o získaní k spolupráci zo dňa 12.11.1982 svedok nenapísal a podpísal ju až na priamy rozkaz nadriadeného, nie je možné nijakým spôsobom overiť. Na druhej strane, výpoveď svedka plne korešponduje s vyjadreniami navrhovateľa, že nedošlo k podpísaniu záväzku ani stretnutiu vo vinárni daného dňa.

V odborných vyjadreniach predložených navrhovateľom ich autori Milan Žitný, JUDr. Bohumil Radvan, JUDr. Karel Kotačka a Ing. Václav Hromas zhodne uviedli, že po oboznámení sa s obsahom zväzku reg. č. 25085, krycie meno Bureš, ho považujú za účelovo vytvorený a formálny s tým, že z predložených písomností spoluprácu tajného spolupracovníka „Bureš“ nie je možné preukázať, zväzok nie je relevantným podkladom odôvodňujúcim záver, že navrhovateľ bol tajným spolupracovníkom v kategórii agent a rovnako nie je ani možné na podklade predmetného zväzku vyvodiť jeho využitie ako dôverníka.

Vo vzťahu k výpovedi svedka Mgr. Jerguša Sivoša súd uviedol, že menovaný sa v rámci svojej výpovede vyjadroval k administratívne vedeniu predmetného zväzku. Vychádzal z dokumentov, ktoré sa zachovali, a zo skutočností zistených v rámci jeho pracovného zamerania ako historika u odporcu. Mgr. Jerguš Sivoš, PhD., v závere svojho odborného vyjadrenia uviedol, že po posúdení spisovej a zväzkovej agendy v kontexte s príslušnými smernicami pre činnosť pracovníkov kontrarozviedky, pre prácu so spolupracovníkmi kontrarozviedky a pre evidenciu, štatistiku a administratívu pri kontrarozviednej činnosti z januára 1978, možno urobiť záver, že spis dôverníka a neskôr zväzok agenta s krycím menom „BUREŠ“ založili, evidovali a viedli príslušné útvary ŠtB aj napriek menším nedostatkom v súlade s internými predpismi. Vzhľadom k tomu, že menovaný v odbornom vyjadrení posudzoval spôsob evidencie a vedenia spisovej a zväzkovej agendy a nevyjadroval sa ku skutočnosti, ktorá je predmetom konania, teda ku skutočnosti, či z predmetného zväzku možno vyvodiť záver o vedomej spolupráci navrhovateľa v kategórii agent so Štátnou bezpečnosťou, súd toto odborné vyjadrenie považoval za podporný argument k tvrdeniu o správnosti evidencie zväzku, ale nie vo vzťahu k preukázaniu oprávnenosti vedenia navrhovateľa v registračných protokoloch.

Svedok Radek Schovánek po preskúmaní predložených zväzkov mal za to, že evidencia tajného spolupracovníka Bureša spĺňala všetky administratívne náležitosti, aké spĺňať mala, a podľa jeho presvedčenia bol navrhovateľ evidovaný oprávnene. Súd jeho výpoveď vzal do úvahy, ale bez ďalších relevantných dôkazov nemohol na toto tvrdenie prihliadnuť. Z výpovede svedka je zrejmé, že vychádzal výlučne zo zachovaných častí zväzku a nemal k dispozícii žiadne iné listinné podklady, ako sú v súdnom spise. Preto súd závery svedka považoval len za domnienky a presvedčenie, ktoré nemajú reálny a verifikovateľný podklad.

Po posúdení skutočností uvedených vyššie súd prvého stupňa dospel k záveru, že navrhovateľ vedome nespolupracoval so štátnou bezpečnosťou, že nepodpísal záväzok k spolupráci a teda že nekonal tak, aby mohol byť evidovaný ako získaný spolupracovník bývalej Štátnej bezpečnosti. V konaní sa vedomá spolupráca navrhovateľa nepreukázala, a to ani podpornými dokladmi predloženými odporcom. Rovnako nebola preukázaná existencia písomného záväzku navrhovateľa k spolupráci, podpísaním ktorého by sa podpisujúci zaviazal

plniť stanovené úlohy a preberať záväzky z toho vyplývajúce, a ktorý by bol právnou skutočnosťou, bez ktorej by spolupráca nevznikla. Napokon, nepreukázala sa ani akákoľvek činnosť navrhovateľa v súvislosti s údajným plnením uložených úloh, teda že by navrhovateľ príslušníkom ŠtB vedome ako agent poskytoval informácie.

Z dôvodu, že súd nemal vyššie uvedené za preukázané, návrhu navrhovateľa vyhovel, nakoľko bez preukázania týchto podstatných okolností je evidencia navrhovateľa ako agenta v registračných protokoloch bývalej Štátnej bezpečnosti neoprávnená.

Súd zároveň v zmysle § 13 ods. 1 Občianskeho zákonníka uložil odporcovi povinnosť uverejniť výrok tohto rozsudku na jeho internetovej stránke za účelom odstránenia následkov zásahu do osobnostných práv navrhovateľa.

Skutkové zistenia vyplývajúce z vykonaného dokazovania považoval súd za dostatočné pre posúdenie rozhodujúcich skutočností vzťahujúcich sa k meritu veci, a preto uzavrel, že nebolo potrebné nariaďovať ďalšie dokazovanie nad rozsah dôkaznej aktivity účastníkov konania (§ 120 ods. 1, 4 Občianskeho súdneho poriadku).

Súd na záver dodal, že sa nestotožnil s tvrdením odporcu, že spolupráca navrhovateľa so Štátnou bezpečnosťou bola preukázaná, s poukazom na odôvodnenie vyššie. Odporca tvrdil, že predložil súdu 12 zväzkov, ktoré presvedčivo dokumentujú pôsobenie navrhovateľa v štruktúrach ŠtB a že tieto potvrdzujú bez akejkoľvek relevantnej pochybnosti, že navrhovateľ vedome a dobrovoľne spolupracoval so Štátnou bezpečnosťou a teda bol ako agent vedený oprávnene. Z predložených dokumentov podľa odporcu jednoznačne vyplýva, že navrhovateľ bol tajným spolupracovníkom Štátnej bezpečnosti ako agent, podpísal písomný záväzok k spolupráci a tento bol súčasťou zväzku, s operatívnym pracovníkom ŠtB sa navrhovateľ stretol minimálne 17 krát a poskytoval informácie, ktoré boli vyhodnotené ako spoľahlivé a boli ďalej spravodajsky využité. Je pravdou, že odporca predložil i časti iných zväzkov a to zväzok s krycím menom VOJAK, JORDÁN (OKO), CHEMAPOL, MOSTEN, EKRON, TUREK, BAUER, NOSIČ, KOSEK, DELEGÁT a ZUZANA. Ako už súd uviedol, z predložených zväzkov vedomá spolupráca navrhovateľa s ŠtB preukázateľne nevyplýva. Odporca žiadnym spôsobom nepreukázal svoje tvrdenia, že navrhovateľ podpísal písomný záväzok k spolupráci a vedome a dobrovoľne s ŠtB spolupracoval, čo bolo i dôvodom určenia neoprávnenej evidencie navrhovateľa v registračných protokoloch.

Odporca sa v konaní uspokojil s predložením častí toho ktorého zväzku s tým, že v ňom je uvedené krycie meno navrhovateľa, pričom nevzal do úvahy možnosť manipulácie s písomnosťami. Za stavu, keď vedomá spolupráca navrhovateľa nebola nepochybne preukázaná, a listinné doklady, na ktoré odkazovali záznamy, boli zničené, a teda ich obsah a existencia vôbec neboli preukázané, súd na takéto listinné podklady - doklady mohol pri rozhodovaní prihliadnuť, ale nemohol z nich vychádzať pri zistení skutkového stavu, uzavrel súd prvého stupňa.

O trovách konania rozhodol súd prvého stupňa podľa § 142 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku, teda podľa úspešnosti v konaní, a úspešnému navrhovateľovi priznal náhradu trov konania vo výške 66,- eur a náhradu trov právneho zastúpenia vo výške 646,71 eur.

Proti tomuto rozsudku podal včas odvolanie odporca namietajúc, že súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam a jeho rozhodnutie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Odporca nesúhlasil so závermi prvostupňového súdu, ktorý od neho vyžaduje, aby oprávnenosť evidencie navrhovateľa v

registračných protokoloch a agentúrnych zväzkoch ŠtB preukázal tým spôsobom, že preukáže, že navrhovateľ s ŠtB vedome spolupracoval, že udržiaval konšpiračný styk s pracovníkmi kontrarozviedky, plnil zadané úlohy a podával požadované informácie. Primárnym predmetom tohto konania nie je preukázanie rozsahu a miery činnosti navrhovateľa ako agenta ŠtB, obsah jeho správ, jeho spoľahlivosť, využiteľnosť či počet schôdzok s operatívnymi pracovníkmi, ale samotná oprávnenosť evidencie, teda taká, ktorá bola vedená v súlade s právom, teda v súlade s vtedajšími platnými právnymi predpismi upravujúcimi prácu tajných spolupracovníkov kontrarozviedky. Všetky relevantné a hodnoverné dôkazy vykonané a predložené v tomto konaní potvrdzujú skutočnosť, že vedenie evidencie navrhovateľa bolo v súlade s vtedajšími predpismi. Odporca nesúhlasil s názorom prvostupňového súdu, podľa ktorého dôkazné bremeno na preukázanie neoprávnenej evidencie navrhovateľa bolo na odporcovi, nakoľko zo strany navrhovateľa nie je možné preukázať negatívne tvrdenie, teda niečo čo neexistovalo. V tejto súvislosti poukázal na ustanovenie § 26 ods. 3 zák. č. 553/2002 Z.z., ktoré explicitne stanovuje, že ústav nie je povinný overovať, či údaje obsiahnuté v dokumentoch ŠtB a údaje získané do informačného systému zo zachovaných evidenčných pomôcok ŠtB sú presné alebo pravdivé. Ústav zo zákona poskytuje a zverejňuje to, čo sa zachovalo v evidenčných materiáloch, avšak nezodpovedá za pravdivosť takto zverejnených údajov. Podľa odporcu nie je prípustný taký výklad právneho predpisu, ktorý by predpokladal, že zákon uloží na jednej strane povinnosť zverejniť informácie a zároveň legalitu a legitimitu tejto povinnosti (a dokumentov ŠtB) sám spochybnil prisúdením dôkazného bremena v prípadných sporoch subjektu plniacemu túto povinnosť. Zo zákona o pamäti národa je zrejmé, že tento oprávnenosť evidencie predpokladá, inak by nemohol obsahovať príkaz na jej zverejnenie a to bez výnimky a bez predošlého overenia pravdivosti. Vyššie citované ustanovenie je teda potrebné vykladať tak, že v prípadnom spore na ochranu osobnosti dôkazné bremeno nesie ten, kto sa ochrany osobnosti domáha, ktorý tiež musí preukázať, že informácia sprístupnená vo zväzku je nepravdivá. V konaní by mal súd vzhľadom na znenie zákona a povahu dokumentov vychádzať z vyvrátenej domnienky oprávnenosti a správnosti evidencie, pokiaľ sa nepreukáže opak. V danom prípade teda podľa odporcu dôkazné bremeno v konaní o neoprávnenej evidencii ŠtB zaťažovalo navrhovateľa, ktorého nakoniec nemožno označiť za stranu, ktorá by v konaní bola slabšia resp. nemohla by účinne napadnúť oprávnenosť evidencie (obe strany mali rovnaký prístup k archívnym dokumentom a z týchto i vychádzali). Podľa odporcu rozsudok súdu prvého stupňa na viacerých miestach obsahuje argumentáciu, ktorá vo vzťahu k odporcovi odmieta aplikáciu negatívnej dôkaznej teórie, iba od odporcu vyžaduje, aby preukázal neexistenciu určitých skutočností a to napriek tomu, že vo vzťahu k navrhovateľovi negatívnu dôkaznú teóriu aplikuje so záverom, že nie je možné preukázať to, čo neexistovalo.

Odporca rovnako nesúhlasil s mierou dôkazného bremena, ktorú súd uložil odporcovi, dokazovanie skutočností „nad všetku pochybnosť“ nemá žiaden základ v civilnom procese, súd tento termín použil nesprávne a vychádzal pritom de facto z akéhosi uplatnenia zásady prezumpcie neviny, ktorá je vlastná trestnému právu, nemá však žiadne opodstatnenie v spore o ochranu osobnosti. Súd tak neoprávnene postavil navrhovateľa do rovnakého postavenia, aké mal obžalovaný v trestnom konaní pred súdom, na čo nebol žiaden dôvod. Odporca bol toho názoru, že dostatočne preukázal oprávnenosť evidencie navrhovateľa, a to aj odhliadnuc od skutočnosti, že dôkazné bremeno malo byť na navrhovateľovi. Navrhovateľ svoje pochybnosti o neoprávnenej evidencii neoprel o žiadne relevantné a hodnoverné priame či nepriame dôkazy, ktoré by umožňovali súdu prvého stupňa prikloniť sa k inému záveru ako k tomu, že navrhovateľ je v registračných protokoloch a agentúrnych zväzkoch vedený oprávnene. Súd prvého stupňa svoje pochybnosti založil na nedôvodných a fiktívnych prezumpciách a domnienkach a zároveň si stanovil kritérium dokázania pravdivosti evidencie

„nad všetku pochybnosť“, čím porušil právo odporcu na spravodlivé súdne konanie podľa článku 6 ods. 1 Dohovoru. Argumentácia rozpracovaná súdom prvého stupňa pri jej aplikácii na iné podobné prípady vzhľadom na aktuálny stav zväzkovej agendy a výpovede bývalých príslušníkov ŠtB by odporcovi neumožnili v žiadnom inom spore preukázať oprávnenosť evidencie ŠtB, takúto argumentáciu súdu preto považoval odporca za neudržateľnú, negujúcu znenie zákona o pamäti národa, jeho účel a poslanie.

Pokiaľ súd prvého stupňa odôvodnenie rozhodnutia oprel okrem iného o svedecké výpovede bývalých príslušníkov Štátnej bezpečnosti, namietal odporca, že súd sa nevysporiadal presvedčivým spôsobom s námietkou odporcu o nedôveryhodnosti, rozporuplnosti a nepravdivosti svedeckých výpovedí, tieto svedecké výpovede vyhodnotil nesprávne, keď podľa názoru odporcu svedecké výpovede vo vzájomnej súvislosti a vzhľadom na iné vykonané dôkazy potvrdzujú oprávnenosť evidencie navrhovateľa ako tajného spolupracovníka. V tejto súvislosti odporca poukázal na odborný článok Igora Cibulu, podľa ktorého svedectvá bývalých dôstojníkov ŠtB pred súdmi o osobách v registroch ŠtB nie sú preukázateľne hodnoverné, a to aj preto, že by bolo v rozpore so zásadami profesionálnej etiky spravodajcov, keby sa vyjadrovali v neprospech svojich bývalých agentov.

Svedok Július Šuman podľa odporcu nehovoril pravdu, keď uviedol, že písomný záväzok navrhovateľa k spolupráci sa vo zväzku BUREŠ nenachádzal. Opak potvrdzuje zápis v zoznamě dokumentov, ako aj správa o získaní k spolupráci vo zväzku, akúkoľvek pochybnosť vyvracia aj svedecká výpoveď Andreja Kul'hu, ktorú zoznam dokumentov vo zväzku sa nachádzajúcich spísal. Rovnako nie je pravdivé, že by svedok so zväzkom BUREŠ nič neurobil vo zväzku sa nachádzalo viacero dokumentov (opäť podľa zoznamu vyhotoveného Andrejom Kul'hom) vyhotovených svedkom Šumanom. Nakoniec nepravdivé bolo i tvrdenie svedka, že sa s navrhovateľom nikdy nestretol, sám navrhovateľ v televíznej relácii jednoznačne uviedol, že s Júliusom Šumanom do styku prišiel. Tvrdenie svedka o tom, ako správu o získaní k spolupráci podpísal až na priamy rozkaz svojho nadriadeného považuje odporca za pochybné a nepravdivé. Vedenie fiktívneho zväzku fiktívneho agenta je nakoniec podľa odporcu vylúčené aj vyhlásením svedka v jeho personálnom spise o tom, že nemá vedomosť, že by počas jeho zaradenia v rámci FMV prekročil svoju právomoc, či porušil právnu normu. V tejto súvislosti poukázal odporca aj na dobré služobné hodnotenie svedka.

Svedok František Hákač napriek tomu, že po dvoch mozgových príhodách si údajne nič nepamätá, nepozná ani svojich bývalých kolegov, jednoznačne uviedol, že navrhovateľ nepozná a že sa s ním nikdy osobne nestretol. Rovnako z vyjadrenia tohto svedka vyplynulo, že nikdy nevedol žiaden fiktívny zväzok ani fiktívne schôdzky s agentmi, čo potvrdzuje rovnako služobné hodnotenie svedka ako aj jeho zaradenie do kádrových rezerv v rámci XII. Správy ZNB. Zo zoznamu vyhotoveného Andrejom Kul'hom taktiež vyplýva, že svedok Hákač pripravil a podpísal viacero dokumentov vo zväzku BUREŠ, CHEMAPOL, TUREK, EKRON, JORDÁN(OKO), NOSIČ, z predložených dokumentov je zrejmé, že svedok navrhovateľa pozná a opakovane sa s ním stretol, čo potvrdil i navrhovateľ v televíznej relácii.

Svedok Andrej Kul'ha si podľa odporcu vo výpovedi protirečil, pokiaľ uviedol, že bolo vylúčené, aby viazací akt bol vykonaný v reštaurácii na verejnosti, keď nakoniec uviedol, že so súhlasom nadriadeného sa mohol viazací akt uskutočniť aj takto v prípade, ak sa vyžadoval podpis záväzku k spolupráci. Za nepravdivé považoval odporca tvrdenia svedka v tom, že evidencia kandidáta tajnej spolupráce, ktorá vždy agentskému spisu predchádzala, bola úplne vynechaná a opomenutá, čo malo podľa svedka potvrdzovať, že navrhovateľ o spolupráci nevedel. Sám svedok nakoniec uviedol, že predpisy umožňovali zavedenie kategórie agent priamo z kategórie dôverník, čo nakoniec vyplýva z článku 25 ods. 3 Smernice pre prácu so spolupracovníkmi kontrarozviedky č. 3/1978. Pokiaľ sa svedok Kul'ha vyjadril, že Július

Šuman si viazací akt vymyslel, aby si zabezpečil kariérny postup, toto tvrdenie považoval odporca za nepravdivé a zavádzajúce s poukazom na služobné hodnotenia operatívnych pracovníkov, ako aj skutočnosť, že prvoradým kritériom pre služobné hodnotenie bola kvalita a využiteľnosť získaných poznatkov a úspešnosť rozpracovanie jednotlivých prípadov, nie púhy počet získaných agentov. Za úplne absurdné považoval odporca tvrdenie svedka, že až 60 % agentov bolo falošných, rovnako tak bolo falošných 60 % agentov, ktorý svedok prevzal do svojej agentúrnej siete od kolegov, keď svedok okrem navrhovateľa neidentifikoval žiadneho iného falošného agenta.

V ďalšom odporca uviedol konkrétne výhrady voči odborným vyjadreniam Bohumila Radvana zo 7. 1. 2014, Milana Žitného z 21. 1. 2014, Karla Kotačku a Václava Hromasa a z 9. 1. 2014 spočívajúce v tom, že ich autori mali pri príprave a spracovaní odborných vyjadrení k dispozícii iba niektoré zväzky, súd pri hodnotení odborných vyjadrení nepostupoval správne, keď nezohľadnil argumentáciu a dôkazy predložené odporcom, z ktorých vyplýva, že odborné vyjadrenia sú zjavne účelové, vypracované na nízkej odbornej úrovni a obsahujú množstvo zjavne nepravdivých a zavádzajúcich tvrdení.

Odporca podrobil kritike i vyhodnotenie dôkazov súdom prvého stupňa, ktorý dôkazy v potrebnej miere nehodnotil jednotlivo a ani ich vzájomnej súvislosti, súd svoje názory oprel o skutočnosti, ktoré nie sú pravdivé a ktorých nepravdivosť preukázal odporca v dokazovaní, z ktorého dôvodu nie je možné ani skonštatovať, že by súd prihliadol na všetky skutočnosti, ktoré vzišli v konaní najavo. Prvostupňový súd ignoroval viaceré z tvrdení odporcu a ním preukazovaných skutočností a z neznámych dôvodov sa opieral najmä o tvrdenia navrhovateľa. V tejto súvislosti poukázal i na nedostatočné odôvodnenie rozsudku súdu prvého stupňa, ktoré považoval za zmätočné, nedostatočné a nespôsobilé naplniť zákonné a ústavné požiadavky naň kladené.

Dokumentáciu ŠtB je podľa odporcu možné označiť za listiny vydané inými štátnymi orgánmi v medziach ich právomocí, teda za listiny, ktorým je pridelený štatút verejnej listiny. Uvedenej dokumentácii je tak treba pripísať náležitú dôkaznú silu a vychádzať z prezumpcie jej správnosti a možnosť jej spochybnenia viazať len na situáciu, ak navrhovateľ hodnoverne preukáže, že predmetná evidencia je nesprávna a nepravdivá. Vysokú mieru dôveryhodnosti zachovanej evidencie ŠtB priznáva aj sám zákonodarca, ktorý by v opačnom prípade neprijal Zákon o pamäti národa a nestanovil by povinnosť zverejniť tieto materiály.

Záver prvostupňového súdu, že zo samotného zväzku BUREŠ vedomá spolupráca navrhovateľa so Štátnou bezpečnosťou bez pochybností nevyplýva, keď kompletný zväzok sa nezachoval a zo zostávajúcich dokumentov nie je možné vyvodiť záver, že navrhovateľ bol tajným spolupracovníkom, že plnil uložené úlohy a podával požadované informácie, je podľa odporcu účelový a odporuje reálnemu obsahu zväzku. Vo zväzku je jednoznačne uvedené, že navrhovateľ s ŠtB vedome spolupracoval ako agent, že bol získaný k tajnej spolupráci a dobrovoľne podpísal písomný záväzok k spolupráci (správa o získaní k spolupráci), že písomný záväzok k spolupráci sa vo zväzku nachádzal (zoznam dokumentov, správa o získaní k spolupráci), že navrhovateľ pristupoval k tajnej spolupráci zodpovedne (záznam o prerušení tajnej spolupráce), že sa stretával s operatívnymi pracovníkmi (evidencia finančných výdavkov) a že výslednosť jeho spolupráce bola hodnotená kladne (doplnok k memorandu). Záver súdu, že v zozname dokumentov sa nenachádza odkaz na prípadné podané agentúrne správy zo strany navrhovateľa resp. v zozname osôb, kde by sa malo nachádzať meno konkrétnej osoby, sa mená osôb dotknutých prípadnou agentúrnou správou nenachádzajú, považoval odporca za nepravdivé. Agentúrne záznamy podávané agentom sa zapisovali do osobitného zoznamu dokumentov, ktorý bol súčasťou osobitnej zložky Vlastnoručné správy, podobne mená osôb, ktorých sa týkali agentúrne záznamy sa zapisovali do osobitného

zoznamu osôb, ktorý bol rovnako súčasťou takejto osobitnej zložky. Rovnako finančné výdavky za rok 1982 boli napísané inou farbou ako výdavky za rok 1983, čo vylučuje, že by boli napísané v rovnakom čase, posledný výdavok za písaný 29. 11. 1985 nebol vynaložený v mesiaci november, ale v mesiaci september, teda v čase, keď navrhovateľ ešte nebol v zahraničí. Správa o získaní k spolupráci je podľa odporcu napísaná riadne a obsahuje všetky náležitosti podľa príslušných smerníc.

V ďalšom odporca rozporoval záver súdu prvého stupňa ohľadom vyhodnotenia údajnej spolupráce navrhovateľa s operatívnymi pracovníkmi s poukazom na zoznamy dokumentov, agentúrne záznamy vo zväzkoch VOJAK, CHEMAPOL, TUREK, EKRON, KOSEK a BAUER.

Pokiaľ prvostupňový súd v napadnutom rozsudku vychádzal z toho, že navrhovateľom označený odporca bol v konaní pasívne vecne legitimovaný, z rozhodnutia nie je jasné, na akú skutočnosť viaže existenciu pasívnej legitimácie. Na jednej strane argumentuje údajným neoprávneným evidovaním navrhovateľa bývalou ŠtB, inde pasívnu legitimáciu viaže na existenciu zverejnenia dokumentov Ústavom pamäti národa v zmysle jeho zákonnej povinnosti. Odporca považoval za zásadné to, že nemôže byť pasívne vecne legitimovaný vo veci údajného zásahu do osobnostných práv navrhovateľa spočívajúceho v údajnej neoprávnenej evidencii ako agenta ŠtB v registračných protokoloch, za pasívne vecne legitimovanú možno považovať len Slovenskú republiku, ktorú môže v konaní zastupovať konkrétny štátny orgán. Odporca môže byť pasívne vecne legitimovaný iba vo veci prípadných nárokov týkajúcich sa zverejnenia registračných protokolov agentúrnych a operatívnych zväzkov ŠtB, pričom však považoval za absurdné, aby organizácia, ktorá má za cieľ skýňať, zhromažďovať, sprístupňovať a zverejňovať informácie o činnosti represívnych zložiek štátu v čase neslobody a takýmto spôsobom bojovať proti dedičstvu komunistického režimu súvisiaceho s potláčaním základných práv a slobôd, bola označená za právneho nástupcu práve tej organizácie, ktorá temné stránky komunistického režimu najviac zosobňuje. Samotné spravovanie archívnych materiálov ŠtB nezakladá pasívnu vecnú legitimáciu označeného odporcu. Sám súd priznáva absenciu zákonného ustanovenia, ktoré vytvorilo základ pre založenie pasívnej legitimácie na základe držby materiálov a vyvodenie pasívnej vecnej legitimacy z ustanovení zákona odporca vníma ako svojvoľný akt súdu prvého stupňa, ktorý popiera skutočnú právnu úpravu zodpovednosti za konanie ŠtB. Založenie pasívnej legitimácie za konanie ŠtB z titulu disponovania jej materiálmi považoval za rovnako absurdné, ako odôvodnenie pasívnej legitimácie Múzea SNP za držbu dokumentov týkajúcich sa nacistických zločinov na obyvateľstve Slovenskej republiky. Druhý argument súdu, že zákon o pamäti národa so spormi o ochranu osobnosti výslovne počíta v ustanovení § 17 ods. 2 a 3 považoval odporca rovnako za nesprávny, nakoľko uvedené ustanovenie vôbec nesúvisí so založením pasívnej vecnej legitimácie odporcu, ale len umožňuje vydanie dokumentov ŠtB na účely znaleckého skúmania. Predmetné ustanovenie upravuje okruh žiadateľov, ktorým odporca príslušné dokumenty je povinný zverejniť, v žiadnom prípade ho nemožno interpretovať ako právny základ pre prenesenie zodpovednosti za protiprávne konanie ŠtB, resp. za právny základ pre vznik pasívnej vecnej legitimacy v spore o oprávnenosť evidencie.

S poukazom na konkrétne zákonné ustanovenia odporca konštatoval, že v prípade nárokov vyplývajúcich z činnosti ŠtB bola v danom čase daná pasívna vecná legitimácia socialistického štátu v zastúpení príslušného ministerstva vnútra, po vzniku Slovenskej republiky ako nástupníckeho štátu došlo k zániku federálnych štátnych orgánov, nie však k zániku Ministerstva vnútra Slovenskej republiky, na základe čoho je potrebné konštatovať, že v prípade nárokov vyplývajúcich z činnosti ŠtB je naďalej daná pasívna vecná legitimácia štátu v zastúpení Ministerstva vnútra Slovenskej republiky.

V prípade, ak mal neoprávnený zásah do práva na ochranu osobnosti navrhovateľa spočívať v zverejnení registračných protokolov bývalej ŠtB odporca poukázal na ustálenú judikatúru, podľa ktorej zákon neposkytuje ochranu proti akémukoľvek zásahu, ale len proti takému, ktorý je neoprávnený. Za neoprávnený zásah je potrebné považovať len také konanie, ktoré zasahuje do práv chránených § 11 Občianskeho zákonníka a je v rozpore s právnymi povinnosťami, ktoré pôvodcovi zásahu právny poriadok ukladá. O neoprávnenom zásahu nie je možné hovoriť vtedy, ak zásah zákon dovoľuje, alebo ak k zásahu došlo v rámci výkonu subjektívneho práva, alebo ak existujú okolnosti vylučujúce neoprávnenosť zásahu. O neoprávnený zásah do osobnosti fyzickej osoby nejde okrem iného v prípadoch, keď je zásah dovolený zákonom. Ide najmä o tzv. zákonné licencie, resp. prípady, kedy k zásahu do osobnosti fyzickej osoby dochádza pri výkone iného práva ustanoveného zákonom, alebo keď iný subjekt plnil právnu povinnosť, ktorú mu zákon ukladá. Odporca poukázal i na rozhodovaciu prax Ústavného súdu Slovenskej republiky, podľa ktorej vo vzťahu k článku 19 ods. 1 Ústavy SR sa ústavný súd už vyslovil, že porušenie ním priznaných práv nemôže nastať samotným rozhodnutím štátneho orgánu, ktorým tento orgán uplatnil svoju právomoc. Odporca poukazoval na zákonnú licenciu vyplývajúcu zo zákona číslo 553/2002 Z.z. o sprístupnení dokumentov o činnosti bezpečnostných zložiek štátu 1939 - 1989 a o založení Ústavu pamäti národa. Registračné protokoly odporca zverejnil na základe zákonnej licencie v zmysle § 19 ods. 1 tohto zákona. Z označeného ustanovenia vyplýva, že odporca má zákonné zmocnenie spravovať evidenčné záznamy z protokolov zväzkov, tieto materiály zverejňovať v elektronických médiách, nemá však oprávnenie do týchto archívnych materiálov zasahovať tak, aby ich obsah menil, upravoval a ani posudzoval pravdivosť alebo nepravdivosť evidovaných skutočností. Navrhovateľ konaní nepreukázal, že by odporca pri vykonávaní svojej činnosti prekročil svoje právomoci v tom, že by v zverejnených prepisoch uverejnil aj také údaje o navrhovateľovi, ktoré neboli uvedené v pôvodných evidenčných zložkách ŠtB. Odporca teda nemôže niesť zodpovednosť za to, čo v týchto archívnych materiáloch bolo v minulosti zaevidované. Zákon o pamäti národa neumožňuje odporcovi zákonnú povinnosť nesplniť a registračné protokoly nezverejniť. Zo strany odporcu preto nemohlo dôjsť k prekročeniu zákonnej licencie udelenej zákonom o pamäti národa. Odporca v tejto súvislosti poukázal aj na základný právny princíp zakotvený v článku 2 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, ktorý odporcovi zakazuje konať to, čo zákon nedovoľuje. Z pohľadu rešpektovania základných princípov demokratického právneho štátu odporca považoval za nebezpečné a nesystematické označovať za protiprávne také konanie, ktoré priamo a bez výnimky ukladá zákon. Plnením zákonnej povinnosti odporca teda nemohol konať protiprávne a nemohol neoprávnene zasiahnuť do osobnostných práv navrhovateľa.

Zákon o pamäti národa jasným, zrozumiteľným a jednoznačným spôsobom ustanovuje určitú povinnosť a nepripúšťa rôznosť výkladu. Nie je súčasne možné, aby právny poriadok obsahoval zákaz určitého správania a zároveň toto správanie prikazoval. Plnenie povinnosti uloženej ustanovením § 19 zákona o pamäti národa, ktorý je lex specialis, nie je možné označiť za protiprávne konanie, teda ani za neoprávnený zásah. Podľa názoru odporcu zverejnenie registračných protokolov zväzkov je plnením zákonnej povinnosti a bez ďalšieho ho nemožno napadnúť žalobou na ochranu osobnosti, ktorá tak nie je vhodným prostriedkom domáhania sa určenia nepravdivosti dokumentácie ŠtB. Ak by sa neoprávnenosť konania podľa § 19 zákona o pamäti národa zdôvodňovala článkami ústavy, resp. všeobecným článkom 19 Ústavy SR, zabezpečujúcim ochranu osobnosti, poukázal odporca na judikatúru, v zmysle ktorej fakt, že tu dochádza k rozporu právnych noriem rôznej právnej sily, je tu zatlačený do pozadia tým, že norma vyššej právnej sily má vysoko abstraktnú povahu, zatiaľ čo norma nižšej právnej sily je naopak vysoko konkrétna. Aj v zmysle tejto argumentácie je iný ako vyššie uvedený výklad § 19 zákona o pamäti národa podľa odporcu neprípustný.

V zmysle vyššie uvedeného sa teda odporca nemôže stotožniť s názorom súdu prvého

stupňa, že plnenie povinností vyplývajúcich z § 19 zákona o pamäti národa nevyklučuje zodpovednosť odporcu za zásah do osobnostných práv v prípadoch neoprávnenej evidencie v materiáloch ŠtB. Uvedené tvrdenie je neprípustné a argumentačne veľmi neudržateľné bez ohľadu na to, či právnu argumentáciu obsahuje rozhodnutie súdu alebo text ním citovaného rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, ktoré s vyššie uvedenými aspektmi v odôvodnení nepočítalo alebo sa s nimi náležite nevyrovnalo. Napadnuté rozhodnutie prvostupňového súdu de facto porušuje článok 2 ods. 2 Ústavy SR. Súd prvého stupňa nerozlišoval medzi výkladom § 19 zákona o pamäti národa a jeho neuplatnením, svojim konaním si protiprávne atrahoval právomoci ústavného súdu právne upravené v článku 125 ods. 1 písm. a/, teda rozhodovať o súlade zákonov s ústavou, s ústavnými zákonmi a s medzinárodnými zmluvami, s ktorými vyslovila súhlas Národná rada SR a ktoré boli ratifikované a vyhlásené spôsobom ustanoveným zákonom.

Na základe uvedených argumentov potom odporca navrhol, aby odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa zmenil a návrh navrhovateľa v celom rozsahu zamietol.

Odporca súčasne požiadal, aby v prípade potvrdenia napadnutého rozsudku súdu prvého stupňa odvolací súd pripustil dovolanie proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ohľadom riešenia dovolacích otázok:

- je odporca pasívne vecne legitimovaný v konaní na ochranu osobnosti vo vzťahu k zásahu do práva na ochranu osobnosti, ktorý mal spočívať v neoprávnenej evidencii navrhovateľa ako agenta ŠtB v registračných protokoloch a agentúrnych zväzkoch bývalej Štátnej bezpečnosti?
- zodpovedá za neoprávnenú evidenciu navrhovateľa v registračných protokoloch a agentúrnych zväzkoch bývalej Štátnej bezpečnosti Slovenská republika v zastúpení Ministerstva vnútra Slovenskej republiky?
- predstavuje plnenie zákonnej povinnosti uloženej odporcovi v § 19 ods. 1 zákona č. 553/2002 Z.z. o sprístupnení dokumentov o činnosti bezpečnostných zložiek štátu 1939 - 1989 a o založení ústavu pamäti národa a o doplnení niektorých zákonov spočívajúce v zverejnení agentúrnych zväzkov a registračných protokolov bývalej štátnej bezpečnosti protiprávne konanie a teda neoprávnený zásah do práva na ochranu osobnosti žalobcu v prípade neoprávnenej evidencie navrhovateľa v takto zverejnených registračných protokoloch a agentúrnych zväzkoch bývalej Štátnej bezpečnosti?
- kto je nositeľom dôkazného bremena v prípade sporu na ochranu osobnosti ohľadom neoprávnenej evidencie navrhovateľa v agentúrnych zväzkoch a registračných protokolov bývalej Štátnej bezpečnosti a aká je miera dôkazného bremena?
- je pri hodnotení dôkazov, vzhľadom na príslušné ustanovenia zákona č. 553/2002 Z.z. o sprístupnení dokumentov o činnosti bezpečnostných zložiek štátu 1939 - 1989 a o založení ústavu pamäti národa a o doplnení niektorých zákonov, súd povinný vychádzať z vyvrátiteľnej domnienky hodnovernosti a správnosti evidencie bývalej Štátnej bezpečnosti?
- je postačujúce v konaní na ochranu osobnosti preukázať iba oprávnenosť resp. neoprávnenosť evidencie navrhovateľa v agentúrnych zväzkoch a registračných protokolov bývalej Štátnej bezpečnosti? Je potrebné v konaní na ochranu osobnosti preukázať oprávnenosť resp. neoprávnenosť evidencie navrhovateľa v agentúrnych zväzkoch a registračných protokolov bývalej Štátnej bezpečnosti nad všetku pochybnosť?

Navrhovateľ v písomnom vyjadrení k odvolaniu zhrnul podstatné výsledky vykonaného dokazovania, poukázal na čl. 3 Smernice pre prácu so spolupracovníkmi kontrarozviedky (RMV č. 3/1978), podľa ktorého „tajný spolupracovník je osoba, ktorá bola získaná k spolupráci spôsobom stanoveným týmito smernicami, udržuje s pracovníkmi kontrarozviedky konšpiratívny styk, plní uložené úlohy, podáva alebo odovzdáva poznatky a informácie alebo poskytuje kontrarozviedke pomoc alebo služby, ktoré je nevyhnutné utajovať“ tiež čl. 12 Smernice (RMV č. 3/1978), podľa ktorého „agent je tajný spolupracovník, ktorý plní úlohy pri odhaľovaní, rozpracovaní a dokumentovaní protištátnej trestnej činnosti a úlohy smerujúce k predchádzaniu a zabráneniu tejto trestnej činnosti“ s tým, že z uvedených ustanovení Smernice pre prácu so spolupracovníkmi kontrarozviedky (RMV č. 3/1978) jednoznačne vyplýva, že na to, aby mohla byť určitá osoba oprávnená evidovaná ako tajný spolupracovník, musela byť k spolupráci získaná predpísaným spôsobom a zároveň musela predpísaným spôsobom spolupracovať s ŠtB (tzn. konšpiratívny styk, plnenie úloh, podávanie správ, poskytovanie pomoci). V konaní pred prvostupňovým súdom bolo preukázané, že navrhovateľ nikdy nepodpísal žiadny záväzok k spolupráci s ŠtB, čím bolo dokázané, že nikdy nebol získaný na spoluprácu predpísaným spôsobom. Výsluchom svedkov bolo preukázané, že navrhovateľ neudržiaval s príslušníkmi ŠtB konšpiratívny styk a ani nikdy neplnil žiadne úlohy, nepodával správy a ani neposkytoval žiadnu pomoc, ktorú by bolo potrebné utajovať. Prvostupňový súd teda správne konštatoval, že v prípade navrhovateľa neboli naplnené a ani preukázané kvalifikačné znaky tajného spolupracovníka uvedené v čl. 3 a 12 Smernice pre prácu so spolupracovníkmi kontrarozviedky (RMV č. 3/1978). Tým bola preukázaná neoprávnenosť evidencie žalobcu ako tajného spolupracovníka ŠtB.

Zákon o pamäti národa síce nkladá odporcovi povinnosť sprístupniť dokumenty, avšak v žiadnom svojom ustanovení neprezumuje oprávnenosť evidencie osôb v zväzkoch ŠtB a ani nestanovuje domnienku oprávnenosti a správnosti evidencie. Práve naopak, tým, že zákonodarcu v ustanovení § 26 ods. 3 zákona o pamäti národa výslovne uviedol, že odporca nie je povinný overovať, či údaje obsiahnuté v dokumentoch ŠtB sú presné alebo pravdivé, sám uznal, že tieto informácie nemusia byť správne. Ak by sa totiž zákonom prezumovala správnosť tejto dokumentácie, tak potom by nebolo potrebné odporcu zákonom zbavovať povinnosti preverovať presnosť a pravdivosť tejto dokumentácie (údajov) pred jej zverejnením. Navyše v ustanovení § 17 ods. 2 zákona o pamäti národa sa výslovne uvádzajú povinnosti odporcu v prípade sporov o pravosť dokumentov ŠtB, takže je zrejmé, že sa zákonom neprezumuje pravdivosť dokumentácie ŠtB.

Navrhovateľ v konaní uniesol svoje dôkazné bremeno a preukázal, že evidencia jeho osoby ako tajného spolupracovníka je neoprávnená. V súlade s ustálenou súdnou praxou navrhovateľ preukázal, že nepodpísal žiadny záväzok k spolupráci s ŠtB a že takýto písomný záväzok k spolupráci ani neexistuje. Navrhovateľ tiež preukázal, že s výnimkou prípadu, keď bol oficiálne predvolaný v súvislosti s problematikou dovozu sýrskych fosfátov, neprišiel s príslušníkmi ŠtB do žiadneho priameho kontaktu.

Odporca v súdnom konaní uvádzal rôzne tvrdenia, ktoré neboli podložené žiadnymi relevantnými dôkazmi, ale vychádzali len z jeho domnienok a úvah. Svoje tvrdenia vyvodzoval z dokumentov, ktorých existencia a ani obsah neboli v konaní preukázané. Naopak dokumenty, ktoré jeho tvrdenia vyvracali, vôbec nebral do úvahy. Odporca dokonca tvrdil skutkový stav, ktorý z existujúcich dokumentov vôbec nevyplýva. Ak v konaní tvrdil nejakú skutočnosť, tak mal toto svoje tvrdenie doložiť (preukázať) príslušnými dôkazmi, čo však neurobil. Skutočnosť, že odporca nie je v zmysle § 26 ods. 3 zákona o pamäti národa povinný pri zverejňovaní dokumentov ŠtB overovať ich presnosť a pravdivosť, neznamena, že v prípadnom súdnom konaní o ochranu osobnosti môže tvrdiť čokoľvek bez toho, aby takéto tvrdenie preukázal (doložil) príslušným dôkazom.

Vyhodnotenie dôkazov prvostupňovým súdom nie je v žiadnom prípade založené na tom, že by mal odporca preukazovať neexistenciu určitých skutočností. Prvostupňový súd na základe vykonaných dôkazov dospel k záveru, že evidencia navrhovateľa ako tajného spolupracovníka je neoprávnená. Vzhľadom na túto skutočnosť, ako aj zjavné rozpory v písomnostiach, ktoré sa zachovali, skonštatoval, že obsah zachovanej dokumentácie (agentúrnej správy, ktorú mal vypracovať JUDr. F. Hákač) je pochybný. Takéto hodnotenie dôkazov je plne v súlade s povinnosťou súdu hodnotiť dôkazy podľa svojej úvahy, a to každý dôkaz jednotlivo a všetky dôkazy v ich vzájomnej súvislosti a prihliadať pri tom na všetko, čo vyšlo za konania najavo, včítane toho, čo uviedli účastníci. Navrhovateľ pre úplnosť poukázal na skutočnosť, že odporca aj v tomto prípade zámerne opomína skutočnosť, že obsah a pôvod predmetnej písomnosti svedok JUDr. F. Hákač nepotvrdil. Zo svedeckých výpovedí ďalších svedkov je navyše dostatočne zrejmé, že obsah tejto písomnosti nepochádzal a ani nemohol pochádzať od navrhovateľa.

V súvislosti s námietkou odporcu ohľadom požiadavky prvostupňového súdu na mieru dokazovania vedomej spolupráce poukázal navrhovateľ na výpoveď svedka Ing. J. Šumana, ktorý výslovne potvrdil, že sa viazací akt, na ktorom by sa navrhovateľ zaviazal ako tajný spolupracovník spolupracovať s ŠtB, neuskutočnil. Zároveň tento svedok objasnil, ako vznikla správa o získaní k spolupráci, ktorá sa zachovala v zväzku BUREŠ. Z výpovede tohto svedka je dostatočne zrejmé, že navrhovateľ nebol získaný na spoluprácu s ŠtB spôsobom, ktorý stanovovala Smernica pre prácu so spolupracovníkmi kontrarozviedky (RMV č. 3/1978) a ani s touto organizáciou nikdy ako tajný spolupracovník nespolupracoval. Rovnako ďalší svedkovia (JUDr. F. Hákač a A. Kuľha) potvrdili, že navrhovateľa ako tajného spolupracovníka nikdy neriadili a ani sa s ním nikdy nestretli. Už tieto skutočnosti sú dostatočné na preukázanie, že navrhovateľ bol evidovaný ako tajný spolupracovník v rozpore s čl. 3 a 12 Smernice pre prácu so spolupracovníkmi kontrarozviedky (RMV č. 3/1978) a teda neoprávnené.

V súvislosti s vyhodnotením výpovedí svedkov J. Sivoša a R. Schováňka navrhovateľ poukázal na samotný obsah výpovedí týchto osôb na pojednávaní. J. Sivoš a R. Schovánek potvrdili, že nevideli pôvodný kompletný zväzok BUREŠ (tzn. kompletný zväzok so všetkými písomnosťami v stave, v akom sa nachádzal pred tým, ako ho upravil A. Kuľha a po jeho úprave). Tiež potvrdili, že nemali k dispozícii ani písomnosti, ktoré sa podľa zoznamu dokumentov mali v predmetnom zväzku nachádzať a podľa poznámky v zozname dokumentov boli zničené. Z tejto skutočnosti je zrejmé, že svoje názory formulovali len na svojej domnienke, že zväzok BUREŠ obsahoval dokumenty, ktoré boli uvedené v zozname dokumentov a že tieto dokumenty boli vyhotovené v zmysle príslušných interných predpisov. Tieto osoby pritom nezohľadnili zásadné skutočnosti, a to že obsah zväzku bol účelovo upravovaný a zoznam dokumentov bol vyhotovený až v roku 1988. Ako uviedol svedok A. Kuľha zväzok BUREŠ bol vedený chaoticky, chýbali základné previerky, obsah listov nebol usporiadaný, množstvo dokumentov chýbalo. Z tohto dôvodu tento svedok zväzok BUREŠ upravoval. Napriek týmto skutočnostiam a zjavným rozporom v zväzku, ktoré svedčia o manipulácii s jeho obsahom, J. Sivoš a R. Schovánek uviedli, že zväzok bol vedený v súlade s vtedajšími internými predpismi.

Ku spochybneniu vierohodnosti výpovede bývalých príslušníkov ŠtB, ktorí boli vypočutí ako svedkovia, navrhovateľ konštatoval, že odporca mal možnosť na pojednávaní klásť týmto svedkom otázky. Ak mal za to, že v ich výpovediach sú rozpory alebo mal pochybnosti o pravdivosti ich výpovedí, mohol klásť svedkom otázky tak, aby sa tieto pochybnosti odstránili prípadne tvrdenia svedkov vyvrátili. Argumentáciu odporcu považuje navrhovateľ za rozporuplnú, keď na jednej strane odporca poukazuje na to, ako sa má s ohľadom na konkrétne okolnosti vyhodnocovať výpoveď svedka (vzťah k účastníkom

konania, prejednávanej veci, správanie pri výpovedi a pod.) a na druhej strane paušálne bez zohľadnenia konkrétnych okolností považuje výpovede bývalých príslušníkov ŠtB za nedôveryhodné. Pritom sám odporca okrem výsluchu Ing. J. Šumana, JUDr. F. Hákača a A. Kul'hu navrhol vypočuť ako svedkov ďalších deviatich bývalých príslušníkov ŠtB. Aj z tejto skutočnosti vyplýva, že sa odporca len účelovo a neopodstatnene snaží spochybniť výpovede svedkov, ktoré mu nevyhovujú a vyvracajú jeho tvrdenia.

Za účelovú fabuláciu považoval navrhovateľ tvrdenie odporcu, že JUDr. F. Hákač pripravil a podpísal dokumenty: vyhodnotenie TS, návrh na zavedenie na PB, legenda do PB, záznam z previerky, záznam o vyvedení z bytu, záznam o pripravovanom odchode do zahraničia, vyhodnotenie TS, lustračný list, TS - vyhodnotenie, výnimka na cestovný doklad, TS - stanovisko, záverečná správa o ukončení spolupráce, vyhodnotenie, návrh na prerušenie. Tieto dokumenty sa v zväzku BUREŠ nenachádzajú. Nie je preto možné určiť, čo sa v nich uvádzalo a ani to, kto ich vyhotovil (ak existovali). Nie je vôbec zrejmé, na základe čoho odporca tvrdí, že tieto dokumenty vypracoval JUDr. F. Hákač. Rovnako to platí aj pri záznamoch v zväzkoch CHEMAPOL, TUREK, EKRON JORDÁN a NOSIČ.

Odporca tiež hrubo skresľuje vyjadrenie navrhovateľa pre médiá, ktoré bolo zverejnené na webovom sídle aktualne.cz. V tomto rozhovore sa navrhovateľ vyjadril jednak k účasti svedkov na pojednávaní a ďalej k tomu, ako prišiel do kontaktu s pracovníkmi ŠtB v súvislosti s dovozom sýrskych fosfátov. Hoci z vyjadrenia navrhovateľa je jednoznačne zrejmé, že sa vyjadroval k dvom rozdielnym skutočnostiam, odporca sa z týchto odpovedí snaží účelovo vytvoriť tvrdenie, že navrhovateľ pozná svedkov Ing. J. Šumana a JUDr. F. Hákača.

Ak odporca spochybňoval odborné vyjadrenia B. Radvana, M. Žitného, K. Kotačku a V. Hromasa, podľa navrhovateľa títo odborníci na základe posúdenia relevantných podkladov jednoznačne zaujali stanovisko, že zväzok BUREŠ vykazuje celý rad nedostatkov a nepreukazuje vedomú spoluprácu navrhovateľa s ŠtB. Ich zistenia a závery plne korešpondujú so skutkovým stavom, ktorý bol zistený výpoveďou svedkov Ing. J. Šumana, JUDr. F. Hákača a A. Kul'hu.

V súvislosti so skutočnosťou, že v zväzku BUREŠ je vykázané použitie finančných prostriedkov na občerstvenie v čase, keď bol navrhovateľ v zahraničí, poukázal tento na skutočnosť, že odporca účelovo prehliada dôkaz, ktorý sám predložil, a to vyúčtovanie služobných výdavkov za mesiac november 1985. V tomto doklade sa vynaloženie prostriedkov datuje na mesiac november 1985, a to konkrétne na 29.11.1985. Finančné prostriedky, ktoré mali byť takto použité, boli podľa tohto dokladu vyplatené príslušníkovi ŠtB ako záloha 25.11.1985 a teda nemohli byť vynaložené v septembri 1985, ako tvrdí odporca.

Ohľadne opakovanej námietky odporcu, ktorá sa týka jeho pasívnej legitimácie v spore, poukázal navrhovateľ aj na rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 6 Cdo 83/2010 z 31.05.2011, kde Najvyšší súd SR jednoznačne konštatoval a rozsiahlo zdôvodnil skutočnosť, že odporca je pasívne legitimovaný v sporoch o ochranu osobnosti v prípadoch neoprávnenej evidencie v materiáloch ŠtB.

Vzhľadom na všetky vyššie uvedené skutočnosti navrhovateľ navrhol, aby odvolací súd napadnuté rozhodnutie ako vecne správne potvrdil.

Na vyjadrenie navrhovateľa k odvolaniu odporcu reagoval odporca písomným vyjadrením z 15. júna 2015, v ktorom zotrval na doterajších tvrdeniach.

Odvolací súd prejednal vec v rozsahu a z dôvodov podaného odvolania podľa § 212 ods. 1 O.s.p. bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa § 214 ods. 2 O.s.p., keď dospel k záveru, že napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa je vecne správny.

Právnym prostriedkom ochrany základného práva na ochranu pred neoprávneným zasahovaním do dôstojnosti, osobnej cti, či dobrej povesti sú prostriedky všeobecnej a zvláštnej ochrany v občianskoprávnom konaní vo veciach ochrany osobnosti pred všeobecnými súdmi.

Podľa § 11 O.z. fyzická osoba má právo na ochranu svojej osobnosti, najmä života a zdravia, občianskej cti a ľudskej dôstojnosti, ako aj súkromia, svojho mena a prejavov osobnej povahy.

Výpočet chránených osobnostných práv, uvedený v § 11 O.z. nie je vyčerpávajúci, občiansky zákonník chráni aj iné zložky a prejavy späté s osobnosťou občana, napr. dôstojnosť a vážnosť občana v spoločnosti.

Neoprávneným zásahom je zásadne každé nepravdivé tvrdenie alebo obvinenie občana, ktoré zasahuje práva chránené ustanoveniami § 11 a nasl. O.z. a bez významu je skutočnosť, či pôvodca zásahu si bol vedomý nepravdivosti svojho tvrdenia alebo či šlo len o nedbalé preberanie poznatkov a ich šírenie. Neoprávneným zásahom však môže byť aj pravdivé tvrdenie, dotýkajúce sa intímnej sféry života občana, rovnako chránenej ust. § 11 O.z. Neoprávneným zásahom je teda konanie, ktoré svojím obsahom, formou a cieľom sa dotýka práv chránených ust. § 11 a nasl. O.z. a je objektívne spôsobilé tieto chránené práva narušiť, prípadne ich ohroziť. Môže byť urobené ústne, písomne, alebo inak, pokiaľ z tohto iného spôsobu je možné vyvodit' jeho zmysel a význam.

V určitých prípadoch však o neoprávnený zásah do osobnosti občana nepôjde, aj keď by sa tento zásah ako odporujúci objektívnemu právu zdanlivo javil. V právnej teórii i aplikačnej praxi sa hovorí o okolnostiach vylučujúcich neoprávnenosť zásahu resp. o okolnostiach, ktoré ospravedlňujú porušenie či ohrozenie osobnosti občana.

Okolnosti, ktoré majú tieto právne následky a ktoré vychádzajú zo zvažovania významu vzájomne si kolidujúcich záujmov dotknutého občana na strane jednej a záujmov ostatných občanov, osôb či záujmov spoločnosti na strane druhej, sú buď obsiahnuté priamo v právnych normách alebo z nich vyplývajú, čo je potrebné v konkrétnom prípade zisťovať výkladom.

Za neoprávnený zásah do osobnosti občana chránenej všeobecným osobnostným právom nejde tam, kde dotknutý občan k zásahu do svojej osobnosti zvolil, tiež tam, kde je tento zásah dovolený zákonom a tiež, ak k tomuto došlo v rámci výkonu subjektívneho práva stanoveného zákonom, či kde iný subjekt plnil právnu povinnosť, vyplývajúcu mu zo zákona. Vo všetkých uvedených prípadoch však zostáva vykonaný zásah oprávnený len vtedy, ak sa jednak stal primeraným spôsobom a jednak (súčasne) nie je v rozpore s takými oprávnenými záujmami občana, na ktorých je potrebné s ohľadom na zaistenie nedotknuteľnosti základu jeho osobnosti za všetkých okolností bezpodmienečne zotrvať.

V tejto súvislosti poukazuje odvolací súd na účel zákona č. 553/2002 Z.z. o sprístupnení dokumentov o činnosti bezpečnostných zložiek štátu 1939 – 1989 a o založení Ústavu pamäti národa v znení neskorších predpisov (vyjadrený v preambule zákona), ktorým je zachovanie poznania minulosti prostredníctvom sprístupnenia utajenej činnosti represívnych orgánov v dobe neslobody 1939 – 1989 a určenie zodpovednosti za porobenie vlasti,

vraždenie, zotročovanie, lupenie a ponižovanie, morálny a hospodársky úpadok sprevádzaný justičnými zločinmi a terorom proti nositeľom odlišných názorov, deštrukciu tradičných princípov vlastníckeho práva, zneužívanie výchovy, vzdelávania, vedy a kultúry na politické a ideologické účely.

Podľa § 19 ods. 1 vety prvej zák. č. 553/2002 Z.z. ústav vydá tlačou a na elektronických médiách prepis evidenčných záznamov zo zachovaných alebo rekonštruovaných protokolov zväzkov a ďalších evidenčných pomôcok Štátnej bezpečnosti z rokov 1939 až 1989, hlavne s údajmi o dátume zavedenia zväzku, jeho pohybe a archivovaní, druhu zväzku a jeho zmene, osobách, ak sa nejedná o cudzincov, alebo objektoch, ku ktorým sú zväzky evidované.

Podľa § 26 ods. 3 zák. č. 553/2002 Z.z. ústav nie je povinný overovať, či údaje obsiahnuté v dokumente a údaje získané do informačného systému dokumentov zo zachovaných evidenčných pomôcok uvedených v odseku 2 sú presné alebo pravdivé.

Ústne a písomne vykonaný zásah môže spočívať v rozširovaní nepravdivých správ dotýkajúcich sa osobnosti fyzickej osoby, vo zverejňovaní i pravdivých správ z íntimného a rodinného života proti jej vôli, ďalej v nepravdivom obvinení z nečestného resp. nemorálneho konania, v kritike presahujúcej obsahom, formou i cieľom rámec pravdivej a objektívnej kritiky a pod.

Vzhľadom na ciele právnej úpravy ochrany osobnosti, ktorej prvoradou požiadavkou je chrániť osobnosť fyzickej osoby pred zásahmi, pokiaľ k nim nebol pôvodca právnený, nevyžaduje občiansky zákonník pre úspešné uplatnenie práva na ochranu osobnosti zavinenie. Kto sa zásahu dopustil, nemôže sa zodpovednosti zbaviť ani dôkazom, že bol v omyle. Nevyžaduje sa ani vyvolanie následkov neoprávneného zásahu do práva na ochranu osobnosti.

Pokiaľ zák. č. 553/2002 Z.z. v ust. § 2 písm. i/ za osobu evidovanú ako spolupracovníka bezpečnostnej zložky označuje osobu, o ktorej bol kedykoľvek v období od 25. februára 1948 do 31. decembra 1989 Štátnou bezpečnosťou evidovaný zväzok v kategóriách rezident, agent, informátor, držiteľ prepožičaného alebo držiteľ konšpiračného bytu, pričom súčasne s ust. § 19 ods. 1 ukladá žalovanému povinnosť vydať tlačou a na elektronických médiách prepis evidenčných záznamov zo zachovaných alebo rekonštruovaných protokolov zväzkov a ďalších evidenčných pomôcok ŠTB z rokov 1939 až 1989, hlavne s údajmi o dátume zavedenia zväzku, jeho pohybe, archivovaní, druhu zväzku a jeho zmene, osobách (mimo cudzincov) alebo objektoch, ku ktorým sú zväzky evidované, absentuje v prípade zverejnenia údajov osoby evidovanej v kategórii „agent“, hoci osoba spolupracovníkom bezpečnostných zložiek štátu v skutočnosti nebola a nebola ani zodpovedná za udalosti či činnosť označené v preambule zák. č. 553/2002 Z.z., práve taký záujem ostatných občanov, osôb či záujem spoločnosti, ktorý by potrebu či účel zverejnenia údajov rozumne zdôvodňoval.

Je nepochybné, že účelom zákona o pamäti národa je okrem iného i zverejnenie údajov o vykonávateľoch prenasledovania osôb a potláčania politických práv a slobôd prostredníctvom represívnych zložiek totalitného štátu. Z toho však nemožno vyvodit', že účelom tohto zákona je aj zverejňovanie údajov o osobách, ktoré fakticky boli touto represiou postihnuté tým, že boli neoprávnene evidované ako spolupracovníci bývalej Štátnej bezpečnosti (v rozpore s vtedy platnými predpismi). Zverejnenie mena osoby neoprávnene evidovanej ako spolupracovníka Štátnej bezpečnosti v zozname týchto spolupracovníkov je bezpochyby spôsobilé citel'ne zasiahnuť do osobnej cti postihnutej osoby. Je pravdou, že odporca zoznamy spolupracovníkov bývalej Štátnej bezpečnosti zverejňuje v rámci svojej

zákonnej povinnosti bez toho, aby bol povinný overovať pravdivosť údajov obsiahnutých v dokumente a údajov zo zachovaných evidenčných pomôcok a za súčasnej právnej úpravy nemôže na evidencii nič meniť, to však neznamená, že dotknutej osobe nemôže byť poskytnutá ochrana súdnym rozhodnutím, pokiaľ neoprávnenosť jej evidencie bola preukázaná.

Odvolací súd opakuje, že aj v prípadoch, keď k zásahu do osobnostných práv fyzickej osoby dochádza na základe okolností vylučujúcich protiprávnosť (plnenie zákonom uložených povinností, súhlas dotknutej osoby, výkon subjektívneho práva stanoveného zákonom), zostáva uskutočnený zásah oprávneným iba vtedy, ak sa stal primeraným spôsobom, a zároveň nie je v rozpore s takými oprávnenými záujmami fyzickej osoby, na ktorých je treba s ohľadom na zabezpečenie elementárnej úcty a dôstojnosti jej osobnosti za všetkých okolností bezpodmienečne zotrvať. Takouto okolnosťou je bezpochyby i skutočnosť, že údaj zverejňovaný o fyzickej osobe je pravdivý.

Všade tam, kde sa jedná o stret dvoch rovnocenných záujmov, v danom prípade konkrétne práva na informácie a ich šírenie na strane jednej, a cti, dôstojnosti, dobrého mena, povesti i súkromia fyzickej osoby na strane druhej, jej potrebné, aby hodnotenie pôsobenia týchto dvoch práv bolo vždy podľa všetkých okolností jednotlivého prípadu vyvážené, teda aby jedno z nich nebolo neopodstatnene uprednostnené pred druhým. V týchto kolíznych prípadoch, v ktorých záujem jednotlivcej fyzickej osoby ustupuje inému záujmu, platí, že s ohľadom na možnosť zneužitia tohto iného záujmu, musí vždy byť zaručená základná ochrana dôstojnosti dotknutej fyzickej osoby ako základnej hodnoty súkromného práva a práva vôbec.

Uvedenie v zoznamoch ŠtB a jeho zverejnenie je závažným zásahom do osobnosti fyzickej osoby a je teda objektívne spôsobilé ohroziť či porušiť subjektívne osobnostné práva, ktoré sa k osobnosti viažu. Uvedenie mena konkrétnej osoby v zoznamoch osôb spolupracujúcich s ŠtB je verejnosťou vnímané negatívne a ak ide o nedôvodný záznam, má táto osoba právo na ochranu svojej cti, dôstojnosti, povesti, mena a vážnosti v spoločnosti.

Ohľadne odporcom namietaného nedostatku tzv. vecnej pasívnej legitímácie v spore poukazuje aj odvolací súd na rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 31. mája 2011 pod sp. zn. 6Cdo/83/2010, v ktorom súd uviedol:

„V súvislosti s pasívnou legitímáciou žalovaného 1/ (Ústav pamäti národa) v konaní o ochranu osobnostných práv, do ktorých malo byť zasiahnuté neoprávnenou evidenciou v materiáloch ŠtB a zverejnením prepisov evidenčných záznamov zo zachovaných alebo rekonštruovaných protokolov väzkov a ďalších evidenčných pomôcok Štátnej bezpečnosti z rokov 1939 až 1989 dovolací súd považuje za potrebné uviesť, že i keď zákon o pamäti národa nemá výslovné ustanovenie o pasívnej legitímácii, teda o zodpovednosti žalovaného 1/ za neoprávnený zásah do osobnostných práv, ku ktorému môže dôjsť v súvislosti s plnením povinností podľa tohto zákona, možno túto zodpovednosť z jeho jednotlivých ustanovení vyvodiť. Tým, že uvedený právny predpis v § 27 ods. 1 uložil vymenovaným štátnym orgánom a to Ministerstvu vnútra Slovenskej republiky, Ministerstvu obrany Slovenskej republiky, Ministerstvu spravodlivosti Slovenskej republiky a Slovenskej informačnej službe odovzdať žalovanému 1/ dokumenty o činnosti bezpečnostných zložiek, ktoré majú vo vlastníctve, držbe alebo správe, a že uložil žalovanému 1/ okrem iného povinnosť sprístupňovať tieto dokumenty, zverejňovať údaje z nich a poskytovať potrebné informácie orgánom verejnej moci, určil ho zároveň za subjekt zodpovedný za riziko spojené s plnením týchto úloh, ak údaje v týchto materiáloch, resp. evidencia v nich je neoprávnená. S možnosťou prípadných sporov o pravosť dokumentov alebo sporov na ochranu osobnosti zákon o pamäti národa výslovne počíta napr. v § 17 ods. 2 a 3. Dispozícia s týmito

dokumentmi dáva zároveň žalovanému 1/ možnosť efektívnej obrany v súdnom konaní proti prípadným neopodstatneným návrhom v tomto smere.

Plnenie povinností vyplývajúcich z § 19 zákona o pamäti národa nevylučuje zodpovednosť žalovaného 1/ za zásah do osobnostných práv v prípadoch neoprávnenej evidencie v materiáloch ŠtB. Právo na zachovanie ľudskej dôstojnosti, osobnej cti, dobrej povesti a na ochranu mena ako aj právo na ochranu pred neoprávneným zhromažďovaním, zverejňovaním alebo iným zneužívaním údajov o svojej osobe je základným ľudským právom výslovne chráneným okrem medzinárodných dokumentov aj čl. 19 Ústavy Slovenskej republiky. Uvedené ustanovenie ako aj celý zákon musí byť interpretovaný v zmysle čl. 152 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky ústavnne súladným spôsobom. To znamená, že jeho výklad a aplikácia má rešpektovať jednak jeho účel a jednak ústavné imperatívy vyplývajúce z čl. 12 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, v zmysle ktorého základné práva a slobody sú neodňateľné, a z čl. 13 ods. 4 tohto základného zákona, podľa ktorého pri obmedzovaní základných práv a slobôd sa musí dbať na ich podstatu a zmysel. To znamená, že žalovaný ako vlastník, prípadne správca dokumentov bývalých bezpečnostných zložiek, zodpovedá za zásah do osobnostných práv, ktorý je daný už samotnou neoprávnenou evidenciou fyzickej osoby v týchto materiáloch, aj keď táto skutočnosť nezavinil a ani zaviniť nemohol, a ku ktorému v takomto prípade dochádza aj v prípade plnenia povinnosti vyplývajúcej z § 19 zákona o pamäti národa“.

Rovnako Najvyšší súd Slovenskej republiky v obdobnej právnej veci v odôvodnení rozsudku z 27.11.2009, sp. zn. 5Cdo/83/2008 okrem iného uviedol: „K tvrdenému zásahu do osobnostných práv žalovcu malo v danom prípade dôjsť pri činnosti, ktorá bola uložená žalovanému zákonom č. 553/2002 Z.z. o sprístupnení dokumentov o činnosti bezpečnostných zložiek štátu 1939 -1989 a o založení Ústavu pamäti národa v znení neskorších predpisov. Je preto nesporné, že k zásahu došlo činnosťou žalovaného, i keď na základe zákona. Žalovaný je pôvodcom namietaného zásahu a je preto vecne pasívne legitimovaný v spore o ochranu osobnosti, vyvolanom týmto zásahom. V tomto smere sú nedôvodné jeho námietky, že nie je právnym nástupcom bývalej represívnej zložky - ŠtB. Ak bolo účelom zákona zverejnenie údajov o vykonávateľoch prenasledovania osôb prostredníctvom tajných represívnych zložiek totalitného štátu, potom nie je možné vychádzať z toho, že jeho účelom je i zverejňovať údaje o osobách, ktoré boli postihnuté už fakticky tým, že sa bez svojho súhlasu v takýchto evidenciách, i keď s ŠTB nespolupracovali, ocitli.“

Z tohto právneho názoru najvyššieho súdu vychádzal v prejednávanej veci i odvolací súd. Je preto zrejmé, že nie je dôvodná námietka odporcu, že mu v spore chýba pasívna vecná legitimácia a že za zásah do osobnostných práv navrhovateľa nezodpovedá z dôvodu, že zverejnením registračného protokolu na svojej internetovej stránke iba plnil povinnosť, ktorú mu ukladá zák. č. 553/2002 Z.z. Okrem toho odvolací súd poukazuje na to, že vo svojich rozhodnutiach v obdobných veciach konštantne vychádza z toho, že Ústav pamäti národa je pasívne vecne legitimovaný v sporoch o ochranu osobnosti v prípadoch, kde k neoprávnenému zásahu do osobnostných práv došlo zverejnením registračného protokolu na internetovej stránke tohto ústavu (napr. rozsudky odvolacieho súdu z 20.11.2007, sp. zn. 5Co/144/2006 a z 12. 11. 2009, sp. zn. 6 Co 13/07).

Ohľadom vecnej pasívnej legitimácie konštatuje odvolací súd, že nositeľom vecnej legitimácie v spore je ten, kto je zúčastnený na právnom vzťahu (práve), o ktoré v konaní ide. Odporca je pasívne vecne legitimovaný i vtedy, keď má povinnosť, ktorej splnenia sa navrhovateľ na ňom domáha, a to ku dňu vyhlásenia rozsudku súdu. V danom prípade (keď predmetom konania je okrem určenia, že navrhovateľ je neoprávnene evidovaný v materiáloch bývalej ŠtB aj uloženie povinnosti odporcovi zverejniť výrok tohto rozsudku na

svojej internetovej stránke) je týmto vymedzená pasívna vecná legitímácia len označeného odporcu v spore.

Podľa § 153 ods. 1 O.s.p. základom pre rozhodnutie súdu o uplatnenom nároku je skutkový stav zistený z vykonaných dôkazov, ako aj skutočnosti, ktoré neboli medzi účastníkmi sporné, ak o nich alebo ich pravdivosti nemá dôvodné a závažné pochybnosti.

Uvedená úprava vychádza z toho, že sporové konanie je ovládané zásadou prejednávajúcou, ktorá spočíva v tom, že tvrdenie skutočnosti a navrhovanie dôkazov ich preukazujúcich, je zásadne vecou účastníkov konania. Úprava súčasne vychádza z toho, že iniciatíva pri zhromažďovaní dôkazov spočíva zásadne na účastníkoch, ktorým ukladá povinnosť označiť aj dôkazy na preukázanie tvrdení. Účastník má povinnosť tvrdenia (§ 79 ods. 1 a § 101 ods. 1 O.s.p.) a tiež povinnosť dôkaznú (§ 120 ods. 1 O.s.p.).

Podľa § 120 ods. 1 prvej a druhej vety O.s.p. účastníci sú povinní označiť dôkazy na preukázanie svojich tvrdení. Súd rozhodne, ktoré z označených dôkazov vykoná.

Navrhovanie dôkazov má priamu spojitosť s povinnosťou tvrdenia (§ 79 ods. 1 a § 101 ods. 1). Povinnosť označiť dôkazy sa vzťahuje na všetky tvrdenia, ktoré sa uviedli v žalobnom návrhu ale tiež vo vyjadrení odporcu. Cieľom dôkaznej povinnosti je unesenie dôkazného bremena v rozsahu, v ktorom dôkazné bremeno spočíva na účastníkovi konania, bez ohľadu na jeho procesné postavenie. Nesplnenie dôkaznej povinnosti prináša so sebou také rozhodnutie súdu, ktoré vychádza zo skutkového stavu zisteného z dôkazov navrhnutých účastníkom v opačnom procesnom postavení než je účastník, ktorý nesplnil alebo nedostatočne splnil svoju dôkaznú povinnosť. Splnenie dôkaznej povinnosti neznamena automaticky unesenie dôkazného bremena. Dôkazným bremenom (v spojení s dôkaznou povinnosťou) sa rozumie zodpovednosť účastníka za výsledok konania, ktorý závisí od zistení navrhnutých a vykonaných dôkazov. V praxi môžu navrhnuté dôkazy vyznieť (po ich vykonaní a vyhodnotení) ako nepoužiteľné zdroje informácií vo vzťahu k uplatnenej súdnej ochrane bez ohľadu na procesné postavenie účastníka. Zmysel uplatňovania dôkazného bremena spočíva v zabezpečení reálneho uplatnenia základného práva nasúdnú ochranu aj v prípadoch, v ktorých sa vykonajú všetky navrhnuté dôkazy, a súd napriek tomu nemá jednoznačne skutkový základ pre svoje rozhodnutie. V takom prípade musí rozhodnúť v situácii dôkaznej núdze, ktorej dopad (neúspech v konaní) pričíta tomu účastníkovi, na ktorom predovšetkým podľa predpisov hmotného práva leží dôkazná povinnosť, t.j. zodpovednosť za preukázanie skutočností významných z hľadiska hmotného práva.

Samotná skutočnosť, či účastník konania vystupuje na strane žalobcu alebo žalovaného, nemá priamy vplyv na jeho povinnosť tvrdiť rozhodujúce skutočnosti a predložiť alebo označiť dôkazy na svoje tvrdenia. Rozdelenie bremena tvrdenia a dôkazného bremena medzi účastníkmi v spore závisí na tom, ako vymedzuje právna norma práva a povinnosti účastníkov. Obvykle platí, že skutočnosti navodzujúce žalované právo musí tvrdiť žalobca, zatiaľ čo okolnosti toto právo vylučujúce sú záležitosťou žalovaného. Bremeno tvrdenia a dôkazné bremeno vystihuje aktuálnu skutkovú a dôkaznú situáciu konania. V priebehu sporu sa môže meniť, teda môže dochádzať k jeho prerozdeleniu. Pri posudzovaní dôkazného bremena na strane toho - ktorého účastníka treba rešpektovať tzv. negatívnu dôkaznú teóriu, t.j. pravidlo, že neexistencia (niečoho) majúca trvajúci charakter sa zásadne nepreukazuje. Na nikom totiž nemožno spravodlivo žiadať, aby preukázal reálnu neexistenciu určitej právnej skutočnosti. (*uznesenie Najvyššieho súdu SR z 31. mája 2010, sp. zn. 6 Cdo 81/2010*).

Okruh rozhodujúcich skutočností, ktorých sa týkajú povinnosti tvrdenia a označenia dôkazov na preukázanie tvrdení je daný hypotézou hmotnoprávnej normy, ktorá upravuje sporný právny pomer účastníkov konania. Táto norma zásadne určuje tak rozsah dôkazného

bremena (okruh skutočností, ktoré musia byť preukázané), ako aj nositeľa dôkazného bremena. V konaní o ochranu osobnosti má navrhovateľ bremeno tvrdenia v tom, že odporca zasiahol do jeho osobnosti a že zásah bol objektívne spôsobilý privodiť ujmu na chránených osobnostných právach; pokiaľ sa domáha aj náhrady nemajetkovej ujmy, musí v rámci svojich tvrdení uviesť, aká ujma mu vznikla. Z tohto bremena tvrdenia pre navrhovateľa vyplýva dôkazné bremeno preukázať skutočnosti svedčiace o existencii zásahu. K úspešnému uplatneniu práva na ochranu osobnosti stačí zistenie, že zásah bol objektívne spôsobilý narušiť alebo ohroziť práva chránené ustanovením § 11 Obč. zák. a k takému zisteniu dôjde súd po posúdení všetkých okolností konkrétneho prípadu. Vyvolanie následkov sa nevyžaduje. Len ak sú tieto skutočnosti preukázané, môže súd konštatovať, že navrhovateľ uniesol tak bremeno tvrdenia, ako aj bremeno dôkazu. Otázku splnenia povinnosti tvrdenia a povinnosti označiť na preukázanie tvrdené dôkazy musí súd vždy riešiť so zreteľom na individuálne okolnosti prejednávanej veci.

Navrhovateľ je povinný tvrdiť a preukazovať skutočnosti, ktoré jeho právo navodzujú a na odporcovi je, aby tvrdil a preukázal okolnosti, ktoré právo navrhovateľa vylučujú. Pokiaľ teda ide o nároky v oblasti ochrany osobnosti, povinnosť preukázať existenciu zásahu, teda že k určitému konaniu, ktoré je zásahom do osobnosti, došlo, zaťažuje v konaní navrhovateľa. Pokiaľ ide o posúdenie otázky, či zásah do osobnosti bol oprávnený alebo nie, zaťažuje dôkazné bremeno v tejto časti odporcu.

Odporca v súdnej veci oprávnenosť evidencie navrhovateľa v registračných protokoloch a skutočnosť, že navrhovateľ vedome spolupracoval so Štátnou bezpečnosťou, preukazoval, pričom súd prvého stupňa z vykonaného dokazovania uzavrel, že je zrejmé, že navrhovateľ je evidovaný ako tajný spolupracovník ŠtB, ale dostupná evidencia nepreukazuje, že skutočne s ŠtB spolupracoval vedome, keď vykonaným dokazovaním sa táto skutočnosť nad všetku pochybnosť nepreukázala. Je zrejmé, že účastníci konania boli v rámci preukazovania svojich tvrdení v dôkaznej núdzi, pričom dôkazné bremeno na preukázanie oprávnenej evidencie navrhovateľa bolo na odporcovi, nakoľko zo strany navrhovateľa nie je možné preukázať negatívne tvrdenie, teda niečo čo neexistovalo.

Ak teda odporca bol toho názoru, že dostatočne preukázal oprávnenosť evidencie navrhovateľa, a to aj odhliadnuc od skutočnosti, že dôkazné bremeno malo byť na navrhovateľovi, nerozlíšil dostatočne, na strane ktorého účastníka ako procesnej strany bola povinnosť tvrdenia a označenia dôkazov na preukázanie toho-ktorého tvrdenia. Dôkazné bremeno ohľadom určitých skutočností leží na tom účastníkovi konania, ktorý z existencie týchto skutočností vyvodzuje pre seba priaznivé právne dôsledky; ide o toho účastníka, ktorý existenciu týchto skutočností tiež tvrdí. Len pre úplnosť odvolací súd poukazuje na skutočnosť, že k tejto otázke sa vyjadril rovnako Najvyšší súd Slovenskej republiky v už zmienenom rozsudku zo dňa 31. mája 2011 pod sp. zn. 6Cdo/83/2010, podľa ktorého dispozícia s týmito dokumentmi (evidenciou v materiáloch ŠtB) dáva zároveň odporcovi možnosť efektívnej obrany v súdnom konaní proti prípadným neopodstatneným návrhom v tomto smere.

Čo sa týka dokazovania samotného, toto je častou občianskeho súdneho konania, v ktorej si súd vytvára poznatky, potrebné na rozhodnutie vo veci. Účastníci konania majú procesnú dôkaznú povinnosť, teda povinnosť uviesť dôkazy na preukázanie tvrdených skutočností. Cieľom dôkaznej povinnosti je unesenie dôkazného bremena v rozsahu, v ktorom dôkazné bremeno spočíva na účastníkovi konania, bez ohľadu na jeho procesné postavenie. Nesplnenie dôkaznej povinnosti prináša so sebou také rozhodnutie súdu, ktoré vychádza zo

skutkového základu zisteného z dôkazov navrhnutých účastníkom v opačnom procesnom postavení než je účastník, ktorý nesplnil alebo nedostatočne splnil svoju dôkaznú povinnosť.

Za dôkaz môžu slúžiť všetky prostriedky, ktorými možno zistiť stav veci, najmä výsluch svedkov, znalecký posudok, správy a vyjadrenia orgánov, fyzických osôb a právnických osôb, listiny, ohliadka a výsluch účastníkov. Pokiaľ nie je spôsob vykonania dôkazu predpísaný, určí ho súd (§ 125 O.s.p.).

Súd pristupuje k hodnoteniu jednotlivých vykonaných dôkazov z hľadiska ich hodnovernosti a pravdivosti. Súd nie je obmedzovaný zákonnými predpismi v tom zmysle, ako ten či onen dôkaz hodnotiť - ide o zásadu voľného hodnotenia dôkazov. Hodnotiaca úvaha súdu však nie je ľubovoľná, súd musí vychádzať zo všetkého, čo v konaní vyšlo najavo. Tieto skutočnosti má súd rešpektovať a musí správne určiť ich vzájomný vzťah. Súd pritom nie je viazaný žiadnym poradím významu a preukaznej sily jednotlivých dôkazov.

Ťažisko dokazovania listinami spočíva v dôkazoch listinami, z ktorých väčšina má charakter verejnej listiny, prípadne aj listinami súkromnými. Listiny vydané súdmi Slovenskej republiky alebo inými štátnymi orgánmi v medziach ich právomoci, ako aj listiny, ktoré sú osobitnými predpismi vyhlásené za verejné, potvrdzujú, že ide o nariadenie alebo vyhlásenie orgánu, ktorý listinu vydal, a ak nie je dokázaný opak, i pravdivosť toho, čo sa v nich osvedčuje alebo potvrdzuje (§ 134 O.s.p.).

Podľa § 129 ods. 1 O.s.p. dôkaz listinou sa vykoná tak, že predseda senátu alebo samosudca na pojednávaní listinu alebo jej časť prečíta alebo oznámi jej obsah; to neplatí, ak súd vo veci nenariaďuje pojednávanie.

Pre účely občianskeho súdneho konania sa za listinu považuje iba písomný prejav v určitej jazykovej forme, spôsobilý na vykonanie dôkazu spôsobom predpokladaným ustanovením § 129 ods. 1 O.s.p.

Pre spôsobilosť listiny byť dôkazným prostriedkom nie je rozhodujúce, či ide o originál listiny (prvopis, pôvodné znenie), alebo o odpis či fotokópiu (fotograficky zhotovenú kópiu alebo iným spôsobom zhotovenú kópiu). Aj fotokópia listiny je spôsobilá byť vykonaná ako dôkaz zákonom predpokladaným spôsobom. Občiansky súdny poriadok v žiadnom svojom ustanovení neukladá súdu povinnosť vykonávať dôkaz iba originálom listiny. Od spôsobilosti listiny byť dôkazným prostriedkom však treba odlišovať spôsob vykonania dôkazu listinou súdom a posudzovanie pravosti a pravdivosti listiny. Pravosťou a pravdivosťou listiny sa súd zaoberá v rámci hodnotenia dôkazov, t. j. v rámci činnosti, pri ktorej súd hodnotí dôkazy podľa svojej úvahy, a to každý dôkaz jednotlivo a všetky dôkazy v ich vzájomnej súvislosti, pričom starostlivo prihliada na to, čo vyšlo za konania najavo, vrátane toho, čo uviedli účastníci. Dôkaz vykonaný fotokópiou listiny hodnotí súd ako každý iný dôkaz podľa zásad uvedených v ust. § 132 O.s.p. V prípade vykonania dôkazu fotokópiou listiny možno len zväžiť jeho dôkaznú silu. (*uznesenie Najvyššieho súdu SR z 25. 11. 2010, sp. zn. 3 Obo 61/2009*).

V súdnej veci mal súd prvého stupňa k dispozícii rozsiahly spisový materiál, obsahujúci listinné doklady. Tieto existujúce listinné dôkazy súd prvého stupňa podrobne vyhodnotil, pričom správne konštatoval, že tak zo samotného zväzku reg. č. 25085 s krycím menom Bureš, ktorý bol založený na osobu navrhovateľa, ale ani ďalších vyššie označených, vedomá spolupráca navrhovateľa so Štátnou bezpečnosťou nevyplýva. Vo zväzku/zväzkoch mnohé podstatné listiny sa nezachovali, a zo zostávajúcich dokumentov nie je možné vyvodiť záver, že navrhovateľ bol tajným spolupracovníkom, že plnil uložené úlohy a podával požadované informácie, keď takéto informácie z dokumentov jednoducho nevyplývajú. V

zozname dokumentov sú uvedené dokumenty, ktoré mal zväzok obsahovať. Takýmito listinami však dokazovanie vykonať nemožno, zoznam listín (preukazujúci, že označená listina sa vo zväzku v minulosti pred jej skartovaním nachádzala) nemá žiadnu výpovednú hodnotu vo vzťahu k obsahu listín, resp. neumožňuje súdu posúdiť pravosť (pôvod listiny a jej vystaviteľa) a správnosť (pravdivosť) v súčasnosti už neexistujúcich listín. Takéto listiny tiež nemožno považovať za listiny vydané inými štátnymi orgánmi v medziach ich právomocí, teda za listiny, ktorým je pridelený štatút verejnej listiny s priznaním určitej dôkaznej sily a vychádzať z prezumpcie ich správnosti, keď množstvo i dochovaných listín bolo označených práve vystaviteľom za nepravé či nepravdivé. Verejná listina je listina, ktorá (okrem iných znakov) zakladá, mení alebo ruší práva alebo povinnosti, alebo osvedčuje, potvrdzuje či proklamuje vznik, existenciu, alebo zánik určitých skutočností (najmä právnych - právnych úkonov, rozhodnutí štátnych orgánov alebo orgánov obcí, a pod.), spôsobilosti, postavenia, statusu, vlastností alebo identity osôb (právnických či fyzických) alebo vecí.

Ak odporca tvrdí, že vysokú mieru dôveryhodnosti zachovanej evidencie ŠtB priznáva aj sám zákonodarca, ktorý by v opačnom prípade neprijal Zákon o pamäti národa a nestanovil by povinnosť zverejniť tieto materiály, poukazuje odvolací súd na výsledky vykonaného dokazovania vyplývajúce z výpovedí bývalých príslušníkov ŠtB ohľadne vzniku a vedenia zväzkov, podporených odbornými vyjadreniami B. Radvana, M. Žitného, K. Kotačku a V. Hromasa, a nakoniec zhodne s navrhovateľom i na ust. § 26 ods. 3 zákona o pamäti národa, v zmysle ktorého nie je Ústav pamäti národa povinný pri zverejňovaní dokumentov ŠtB overovať ich presnosť a pravdivosť.

Neostáva potom než súhlasiť s konštatovaním súdu prvého stupňa, keď tento uviedol, že na listiny, ktorých obsah a existencia vôbec neboli preukázané, mohol pri rozhodovaní prihliadnuť, ale nemohol z nich vychádzať pri zistení skutkového stavu.

Hodnotením dôkazov sa rozumie myšlienková činnosť súdu, ktorou je vykonaným dôkazom prisudzovaná hodnota závažnosti (dôležitosti) pre rozhodnutie, hodnota zákonnosti, hodnota pravdivosti, poprípade hodnota vierohodnosti. Pri hodnotení dôkazov z hľadiska ich závažnosti (dôležitosti) súd určuje, aký význam majú jednotlivé dôkazy pre jeho rozhodnutie a či o nich môže oprieť svoje skutkové zistenia (či sú použiteľné pre zistenie skutkového stavu a v akom rozsahu, poprípade v akom smere). Pri hodnotení dôkazov po stránke ich zákonnosti skúma súd, či dôkazy boli získané (zadovážené) a vykonané spôsobom zodpovedajúcim zákonu alebo či v tomto smere vykazujú vady (či ide o dôkazy zákonné alebo nezákonné); k dôkazom, ktoré boli získané (zadovážené) alebo vykonané v rozpore so všeobecne záväznými právnymi predpismi, súd neprihliadne. Hodnotením dôkazov z hľadiska ich pravdivosti súd dochádza k záveru, ktoré skutočnosti, o ktorých dôkazy (pre rozhodnutie významné a zákonné) podávajú správu, je možné považovať za pravdivé (dokázané) a ktoré nie.

Pri dôkaze výpoveďou svedka musí súd vyhodnotiť vierohodnosť výpovede s prihliadnutím k tomu, aký má svedok vzťah k účastníkom konania a k prejednávanej veci a aká je jeho rozumová a duševná úroveň, k okolnostiam, ktoré sprevádzali jeho vnímanie skutočností, o ktorých vypovedá, vzhľadom k spôsobu reprodukcie týchto skutočností a k správaniu sa pri výsluchu (presvedčivosť, istota, plynulosť výpovede, ochota odpovedať na otázky a pod.) a k poznatkom získaným na základe hodnotenia iných dôkazov (do akej miery je dôkaz výpoveďou svedka súladný s inými dôkazmi, či im odporuje, poprípade či sa vzájomne dopĺňajú); celkové posúdenie z uvedených hľadísk potom poskytuje záver o pravdivosti či nepravdivosti tvrdených (preukazovaných) skutočností.

Ak odporca v odvolaní namietal nevierohodnosť výpovedí svedkov Šumana, Hákača

a Kul'hu z dôvodu, že svedectvá bývalých dôstojníkov ŠtB pred súdmi o osobách v registroch ŠtB nie sú preukázateľne hodnoverné, a to aj preto, že by bolo v rozpore so zásadami profesionálnej etiky spravodajcov, keby sa vyjadrovali v neprospech svojich bývalých agentov, považuje odvolací súd tento argument použitý viac ako dvadsať rokov po zániku Štátnej bezpečnosti a rozpade jej agentúrnej siete za irelevantný, keď (najmä vzhľadom na skutočnosť zverejnenia registračných protokolov) neexistuje žiaden rozumný dôvod pre ochranu agenta resp. jeho identity.

Tiež tvrdenie odporcu, že operatívni pracovníci v minulosti boli služobne hodnotení pozitívne, resp. podľa vlastných vyjadrení sa nedopustili porušenia zákona, čo vylučuje vedenie fiktívneho zväzku fiktívneho agenta, je v rozpore s obsahom výpovedí svedkov, ktorí sami porušenie predpisov pripustili, či už v ich prípade (splnenie príkazu/rozkazu nadriadeného, snaha o lepšie služobné hodnotenie), alebo v rámci fungovania ŠtB toto vyplynulo zo spisového materiálu (aj z dôvodu neoprávneného čerpania finančných odmien, zistenie ktorej skutočnosti malo za následok personálne zmeny po roku 1986). Presvedčenie odporcu, že svedkovia vypovedali nepravdu, nakoniec ale tiež pramení z domnienok odporcu resp. z jeho nepreukázaných tvrdení ohľadne obsahu zväzkov a existencii listín, ktorých pravosť a správnosť (svedkami poprená) zistená ani nemohla byť.

Svedok Ing. J. Šuman uviedol: „Správa o získaní k spolupráce agenta BUREŠA nie je pravdivá, verbovka U obuvníka sa neuskutočnila.“ Táto svedecká výpoveď potvrdzuje, že sa 11.11.1982 vo vinárni U obuvníka neuskutočnil žiadny viazací akt, na ktorom by žalobca podpísal záväzok k spolupráci. Svedok tiež potvrdil, že mu správu o získaní k spolupráci, ktorá sa nachádza v zväzku BUREŠ, predložil na podpis JUDr. Mátray. Tento svedok vo výpovedi uviedol: „Odmietol som správu podpísať, ale na priamy rozkaz môjho nadriadeného náčelníka odboru Ing. Greguša, som tak učinil.“ Zo svedeckej výpovede je zrejmé, že správu o získaní k spolupráci, podpísal tento svedok len na základe priameho príkazu svojho nadriadeného, a to bez toho, aby sa viazací akt uskutočnil. Tento svedok zároveň potvrdil, že navrhovateľa ako tajného spolupracovníka nikdy neriadil a ani ho po podpísaní správy o získaní k spolupráci nekontaktoval. Svedok JUDr. F. Hákač vypovedal, že navrhovateľa osobne nepozná a ani sa s ním nestretol. Tento svedok nepotvrdil, že by vypracoval alebo podpísal niektorý z dokumentov, ktorý sa nachádza v zväzku BUREŠ. Svedok A. Kul'ha uviedol, že sa s navrhovateľom nikdy osobne nestretol a ani ho ako tajného spolupracovníka neriadil. Tento svedok mal na starosti podnik zahraničného obchodu PETRIMEX a preto mal bezprostredné poznatky o agentúrnej sieti, ktorá v tomto podniku existovala. Vzhľadom na túto skutočnosť po pridelení zväzku BUREŠ a vyhodnotení jeho obsahu zistil, že nešlo o vedomú spoluprácu a preto zväzok založil do archívu. Skutočnosť, že zväzok bol vedený na fiktívnu spoluprácu, potvrdzoval aj stav, v akom sa zväzok BUREŠ nachádzal v čase, keď bol tomuto svedkovi pridelený. Podľa výpovede tohto svedka bol zväzok „vedený chaoticky, chýbali základné previerky, obsah listov nebol usporiadaný, množstvo dokumentov chýbalo“. Svedok tiež potvrdil, že vypracoval zoznam dokumentov, ktorý sa nachádza v zväzku BUREŠ. Ďalej vo svedeckej výpovedi uviedol: „Upravoval som zväzok a musel som ho dať do poriadku“. Tento svedok vo svojej svedeckej výpovedi potvrdil, že zväzok BUREŠ formálne upravil a doplnil tak, aby ho následne mohol založiť do archívu, keďže z dôvodu, že bol vedený na fiktívnu spoluprácu, nemohol byť využitý.

V zmysle všetkého vyššie uvedeného, ako aj s poukazom na zákonné poučenie svedkov o trestných následkoch krivej výpovede pred ich vypočutím, sa odvolací súd nestotožnil s odporcom namietanou nevierohodnosťou, rozpornosťou a nepravdivosťou výpovedí svedkov. Navyiac výpovede svedkov sú vzájomne súladné, dopĺňajú sa a nie sú v preukázanom rozpore s inými vykonanými dôkazmi.

Súd prvého stupňa nakoniec nerozhodol len na základe výpovede svedkov, ale na

základe ďalších vykonaných dôkazov, ktoré všetky vyhodnotil jednotlivo a v ich vzájomnej súvislosti, svoje závery oprel o skutočnosti, ktorých nepravdivosť preukázaná nebola. Vykonané dokazovanie tak preukázalo, že navrhovateľ nikdy nepodpísal záväzok k spolupráci s ŠtB a ani s touto organizáciou ako tajný spolupracovník vedome nespolupracoval, nebol získaný k spolupráci spôsobom stanoveným Smernicou pre prácu so spolupracovníkmi kontrarozviedky (RMV č. 3/1978), neudržiaval s pracovníkmi ŠtB konšpiratívny styk, neplnil pre ŠtB žiadne úlohy, nepodával ŠtB žiadne spravodajské informácie či poznatky a ani tejto organizácii neposkytoval žiadnu pomoc alebo služby, ktoré by bolo potrebné utajovať. Vykonané dokazovanie preukázalo, že zväzok BUREŠ bol vedený len formálne, bez reálnej spolupráce navrhovateľa ako tajného spolupracovníka, a vzhľadom na tieto skutočnosti bola a je jeho evidencia ako tajného spolupracovníka ŠtB neoprávnená.

Napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa je potom vecne správny, súd prvého stupňa vo veci vykonal i náležité dokazovanie a správnym smerom, zhodnotením výsledkov vykonaného dokazovania v súlade s § 132 O.s.p. dospel k správny skutkový záverom a na ich základe vyvodil vo veci samej aj správny právny záver. V zmysle judikatúry Ústavného súdu Slovenskej republiky do práva na spravodlivý proces nepatrí právo účastníka konania, aby sa všeobecný súd totožnil s jeho právnymi názormi a hodnotením dôkazov (IV.ÚS 252/04), neznamená ani právo na to, aby bolo súdom rozhodnuté v súlade s jeho požiadavkami a právnym názorom (I.ÚS 50/04), nepatrí sem ani právo účastníka dožadovať sa ním navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (I.ÚS 97/97), resp. toho, aby sa súd riadil výkladom všeobecne záväzných právnych predpisov predkladaných účastníkom (II.ÚS 3/97).

Pokiaľ ide o obsah odôvodnenia súdneho rozhodnutia, súd nemusí v ňom dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkmi konania, ale len na tie s podstatným významom pre vec, a stačí, ak dostatočne objasňuje skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzalo do všetkých podrobností. Napokon aj Európsky súd pre ľudské práva vo svojej judikatúre uvádza, že súdne rozhodnutia musia v dostatočnej miere uvádzať dôvody, na ktorých sa zakladajú; článok 6 ods. 1 dohovoru však nemožno chápať tak, že vyžaduje podrobnú odpoveď na každý argument, pričom odvolací súd sa pri zamietnutí odvolania môže obmedziť na prevzatie odôvodnenia rozhodnutia nižšieho súdu (García Ruiz proti Španielsku zo dňa 21. januára 1999, Van de Hurk proti Holandsku zo dňa 19. apríla 1994).

Zo všetkých vyššie uvedených dôvodov potom odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa ako vecne správny v zmysle § 219 ods. 1 O.s.p. potvrdil, s konštatovaním správnosti jeho dôvodov podľa § 219 ods. 2 O.s.p.

Odvolací súd nevyhovel návrhu odporcu na pripustenie dovolania, ktoré žiadal s poukazom na ustanovenie § 238 ods. 3 O.s.p.

Rozhodnutie odvolacieho súdu po právnej stránke zásadného významu je také rozhodnutie, ktoré rieši doposiaľ nenastolenú alebo v iných súvislostiach prezentovanú a právne riešenú otázku takým spôsobom, ktorý je významný z hľadiska rozhodovacej činnosti súdov vôbec, t.j. má všeobecný dopad na prípady podobnej povahy. Z tohto hľadiska má rozhodnutie odvolacieho súdu zásadný význam spravidla vtedy, ak rieši takú právnu otázku, ktorá judikatúrou vyšších súdov nebola riešená alebo výklad ktorej v judikatúre týchto súdov nie je ustálený, alebo ak odvolací súd posúdil určitú právnu otázku inak, než je riešené v konštantnej judikatúre vyšších súdov a rozhodnutie odvolacieho súdu predstavuje v tomto smere odlišné riešenie tejto právnej otázky. Vychádzajúc z takto vymedzenej povahy rozhodnutia po právnej stránke zásadného významu má odvolací súd za to, že v danej právnej

veci nie sú splnené podmienky na pripustenie dovolania v zmysle ust. § 238 ods. 3 O.s.p., rozhodnutie odvolacieho súdu vychádza najmä z otázky, ktorej riešenie už bolo predmetom posudzovania a rozhodovania Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, pričom odvolací súd sa pri riešení otázky vecnej pasívnej legitimácie označeného odporcu, zodpovednosti za zásah do osobnostných práv, vyhodnotením plnenia zákonnej povinnosti uloženej odporcovi v § 19 ods. 1 zákona č. 553/2002 Z.z., spočívajúcej v zverejnení agentúrnych zväzkov a registračných protokolov bývalej štátnej bezpečnosti resp. nastolených procesných otázok od názoru Najvyššieho súdu Slovenskej republiky neodchýlil.

O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 224 ods. 1 O.s.p. v spojení s § 142 ods. 1 O.s.p. a v odvolacom konaní úspešnému navrhovateľovi priznal náhradu trov odvolacieho konania. Trovy odvolacieho konania navrhovateľa v súdnej veci predstavujú odmenu advokáta za dva úkony právnej služby v zmysle § 13a ods. 1 písm. c/, ods. 4 vety prvej vyhl. č. 655/2004 Z.z. (písomné vyjadrenie k odvolaniu navrhovateľa zo dňa 11.09.2014 a účasť na pojednávaní dňa 30.06.2015, pri ktorom došlo iba k vyhláseniu rozhodnutia pri odmene vo výške polovice základnej sadzby), pri základnej sadzbe za úkon podľa § 10 ods. 8 vyhl. č. 655/2004 Z.z. (61,41 euro), 2 x paušálna náhrada vo výške 8,04 euro (rok 2014) a vo výške 8,39 euro (rok 2015) podľa § 16 ods. 3 vyhl. č. 655/2004 Z.z., spolu teda trovy odvolacieho konania predstavujú sumu 108,55 euro, ktorú sumu ako náhradu trov odvolacieho konania zaplatí odporca advokátovi navrhovateľa podľa § 149 ods. 1 O.s.p.

P o u č e n i e : Tento rozsudok nemožno napadnúť odvolaním.

V Bratislave 30. jún 2015

JUDr. Juraj Považan
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia:
Bc. Andrea Miklová

